II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 22ας Ιουλίου 1998

σχετικά με τις ενισχύσεις που χορήγησε η Γαλλία στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων και της διάθεσης περιουσιακών στοιχείων της Société de Banque Occidentale (SDBO)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(1998) 2406]

(Το κείμενο στη γαλλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(1999/262/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 93 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62, παράγραφος 1, στοιχείο α),

Αφού έδωσε στα ενδιαφερόμενα μέρη, σύμφωνα με τις διατάξεις των προαναφερόμενων άρθρων, τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 93 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ

Με επιστολή της 3ης Οκτωβρίου 1996, η Επιτροπή κοινοποίησε στις γαλλικές αρχές την απόφαση που λήφθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 ([1]), σχετικά με την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης υπέρ της Société de Banque Occidentale (SDBO) και της Crédit Lyonnais (CL), στο πλαίσιο της πώλησης ενός μέρους της SDBO από το Consortium de Réalisations (CDR) προς την Banque des Échanges Internationaux (BDEI), θυγατρική της Crédit Lyonnais. Το CDR αποτελεί τον φορέα διαχωρισμού περιουσιακών στοιχείων που συστάθηκε το 1995 στο πλαίσιο του δεύτερου προγράμματος αναδιάρθρωσης της CL στον οποίο συγκεντρώθηκαν τα μη αποδοτικά περιουσιακά στοιχεία της CL, συμπεριλαμβανομένης της SDBO. Η επιστροφή του υγιούς μέρους της SDBO στην CL που είχε συμφωνηθεί στις αρχές του 1996, υλοποιήθηκε στις 28 Ιουνίου 1996 με αναδρομική ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1996. Η Επιτροπή, με επιστολή της Crédit Lyonnais της 7ης Αυγούστου 1997, πληροφορήθηκε ότι τα υπόψη περιουσιακά στοιχεία της SDBO μεταβιβάστηκαν εν τέλει στην Banque de l'Ile-de-France, θυγατρική της CL.

Οι ενέργειες αυτές εγγράφονται στο πλαίσιο του προγράμματος αναδιάρθρωσης της Crédit Lyonnais το οποίο η Επιτροπή εξέτασε το 1995 και το 1998 και το οποίο ενέκρινε υπό ορισμένους όρους με την απόφαση 95/547/ΕΚ, της 26ης Ιουλίου 1995, σχετικά με την υπό όρους έγκριση της ενίσχυσης την οποία χορηγεί η Γαλλία στην τράπεζα Crédit Lyonnais ([2]), καθώς και με την απόφαση της 98/490/ΕΚ ([3]). Τα μη αποδοτικά περιουσιακά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν στο CDR έπρεπε σταδιακά να πωληθούν ή να ρευστοποιηθούν. Συγκεκριμένα, στην απόφαση 95/547/ΕΚ προβλεπόταν ότι οι υγιείς δραστηριότητες των τραπεζικών θυγατρικών που είχαν συγκεντρωθεί στο CDR είτε θα πωλούντο σε τρίτους είτε θα επέστρεφαν στη Crédit Lyonnais πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1995, έτσι ώστε το CDR να μη διαθέτει τραπεζικές επιχειρήσεις εν ενεργεία μετά την ημερομηνία εκείνη.

([1]) ΕΕ C 346 της 16.11.1996, σ. 5.

([2]) ΕΕ L 308 της 21.12.1995, σ. 92.
([3]) ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 28.

Τα νέα στοιχεία σχετικά με το ύψος της εισφοράς κεφαλαίου και την αξία των περιουσιακών στοιχείων της SDBO που πωλήθηκαν στην Crédit Lyonnais από το CDR υποβλήθηκαν στην Επιτροπή από τις γαλλικές αρχές στο πλαίσιο της διαδικασίας που κινήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996. Στο βαθμό που τα στοιχεία αυτά μετέβαλαν σημαντικά την εκτίμηση των κρατικών ενισχύσεων που ενέχονται στα υπόψη μέτρα, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 2 Απριλίου 1997, να επεκτείνει τη διαδικασία που κινήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 δυνάμει του άρθρου 93 παράγραφος 2 της συνθήκης ([1]).

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

i) Ιστορικό

Η SDBO, η οποία συστάθηκε το 1981 με τη συγχώνευση δύο τραπεζών μεσαίου μεγέθους, αποτελούσε μέχρι το 1995 θυγατρική της Crédit Lyonnais, οπότε μεταβιβάσθηκε στον φορέα διαχωρισμού της CL, το CDR στο πλαίσιο του γενικού προγράμματος διάσωσης της Crédit Lyonnais. Η τράπεζα ασχολείτο με τις παραδοσιακές τραπεζικές εργασίες και η πελατεία της αποτελείτο κυρίως από μικρές και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις προσέφερε ποικίλες υπηρεσίες εμπορικής τράπεζας, εμπορικών προϊόντων, διαχείρισης περιουσίας και χρηματοοικονομικής τεχνικής. Ένα μεγάλο μέρος της πελατείας της συνδεόταν με τη δραστηριότητα των εμποροδικείων, με τον τομέα των ακινήτων με ισχυρή παρουσία κτηματομεσιτών, την αγορά έργων τέχνης και τον τομέα των εστιατορίων. Η SDBO αναπτύχθηκε ραγδαία μέχρι το 1992 εξαιτίας κυρίως της μεγάλης αύξησης των πιστώσεων προς τον κτηματικό τομέα, οι οποίες το 1992 ανήλθαν σε 7,6 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα επί συνόλου του ισολογισμού 21,7 δισεκατομμυρίων γαλλικών φράγκων δηλαδή δυσανάλογο ποσοστό κινδύνου σε έναν τομέα στον οποίο είχε μικρή παρουσία πριν από τη δεκαετία του 1980 και στον οποίο δεν διέθετε ιδιαίτερες γνώσεις. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η συρρίκνωση του κτηματικού τομέα άρχισε να έχει δραματικές επιπτώσεις στις δραστηριότητές της. Η συρρίκνωση αυτή σε συνδυασμό με τη γενικότερη δύσκολη οικονομική συγκυρία ανάγκασε την SDBO να δημιουργήσει αποθεματικά για ένα μεγάλο μέρος των απαιτήσεών της. Επίσης, υπέστη τις συνέπειες της κακής διαχείρισης των κινδύνων που είχε αναλάβει και της συγκέντρωσής τους σε ορισμένους πολύ μεγάλους πελάτες (π.χ. Immopar και Group Tapie) οι οποίοι βρέθηκαν σε αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους. Η κρίση αυτή προκάλεσε σημαντικές ζημίες εκμετάλλευσης, 159 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1992, 643 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1993 και 468 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1994 ([2]).

Το 1993, η SDBO αποτραβήχτηκε από τον κτηματικό τομέα και τα ακίνητά της μεταβιβάσθηκαν στην OIG (omnium immobilier de gestion) η οποία αποτελούσε τον φορέα διαχωρισμού ακινήτων περιουσιακών στοιχείων της CL. Η SDBO επανήλθε σε έναν πυρήνα βασικών τραπεζικών εργασιών και έθεσε το 1995 σε εφαρμογή ένα κοινωνικό πρόγραμμα μείωσης του προσωπικού από 372 σε 242 άτομα. Το 1995, η SDBO μεταβιβάσθηκε στο CDR μαζί με άλλα περιουσιακά στοιχεία της CL στο πλαίσιο της διαδικασίας διαχωρισμού. Σύμφωνα με πληροφορίες που οι γαλλικές αρχές κοινοποίησαν το 1995 στην Επιτροπή, η μεταβίβαση της SDBO στο CDR αντιπροσώπευε 578 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα σε τίτλους και 2 487 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα σε απαιτήσεις, δηλαδή συνολικά 3 065 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα.

Το 1995, η οικονομική κατάσταση της SDBO επιδεινώθηκε. Οι δραστηριότητές της μειώθηκαν κατακόρυφαν εξαιτίας της ελάττωσης των καταθέσεων των πελατών της από 4,5 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα στα τέλη του 1994 σε 2,4 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1995. Η χορήγηση πιστώσεων σε πελάτες της μειώθηκε από 8,8 σε 7 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Το σύνολο του ισολογισμού της τράπεζας μειώθηκε κατά 5 δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα περίπου, από 17 σε 12,1, δισεκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Οι συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργούσε η τράπεζα, σε συνδυασμό με την εξέλιξη των εμπορικών της δραστηριοτήτων, οδήγησαν σε σημαντικές ζημίες. Το καθαρό τραπεζικό προϊόν από 485 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1994 μειώθηκε σε 290 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1995. Τα καθαρά αποτελέσματα εκμετάλλευσης που εμφάνιζαν ζημίες επί σειρά ετών, ανήλθαν σε 506 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Υπό την επίδραση των ζημιών αυτών, τα ίδια κεφάλαια της SDBO εξανεμίσθηκαν εντελώς. Μετά τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων του 1995 (και πριν την αναδιάρθρωση των κεφαλαίων) τα ίδια κεφάλαια της SDBO είχαν μειωθεί σε 104 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, πράγμα που σημαίνει ότι εάν δεν γινόταν αναδιάρθρωση των κεφαλαίων της εταιρείας από το CDR ή από ενδιαφερόμενο αγοραστή, η τράπεζα θα έχανε την άδεια λειτουργίας εξαιτίας της ανεπάρκειας του δείκτη φερεγγυότητας σε σχέση με το νόμιμο ελάχιστο δείκτη, και θα ετίθετο κατά πάσα πιθανότητα υπό εκκαθάριση.

Πίνακας 1

SDBO: κύριοι οικονομικοί δείκτες

(σε εκατομμύρια FRF)

	1992	1993	1994	1995
Καθαρά συνολικά αποτελέσματα χρήσεως	422	431	485	290
Γενικές δαπάνες και αποσβέσεις	247	288	276	272
Ακαθάριστα αποτελέσματα εκμετάλλευσης	175	142	208	18
(Καθαρά) αποτελέσματα εκμετάλλευσης	**– 159**	**– 643**	**– 468**	**– 506**
Σύνολο ισολογισμού	21 750	21 393	17 020	12 128
Ίδια κεφάλαια	**917**	**798**	**535**	**104**

Πηγή: διαχειριστικές εκθέσεις της SBDO, 1994 και 1995.

Στα τέλη του 1995, το CDR όρισε μια οντότητα δυνάμενη να πωληθεί ως «υγιής τράπεζα», την αποτίμηση και την εκχώρηση της οποίας ανέθεσε στην Compagnie Financiere Edmond de Rothschild (CFER). Η CFER εξέδωσε ένα έγγραφο αξιολόγησης της SDBO με το οποίο παρουσίαζε

([1]) ΕΕ C 207 της 8.7.1997, σ. 5.
([2]) Καθαρό αποτέλεσμα εκμετάλλευσης.

το πρόγραμμα εμπορικής αναβίωσης της νέας οντότητας (της «υγιούς τράπεζας»). Η αξιολόγηση βασίσθηκε σε διάφορες μεθόδους που χρησιμοποιούνται σήμερα σε αυτό το είδος ανάλυσης της αξίας μιας επιχείρησης: τη μέθοδο της αναπροσαρμογής της αξίας της καθαρής περιουσίας, τη μέθοδο των χρηματιστηριακών συγκρίσεων και τη μέθοδο των «διαθέσιμων» ταμειακών ροών (σε παρούσα αξία). Οι τρεις αυτές μέθοδοι καταλήγουν σε ένα πολύ μεγάλο άνοιγμα εκτίμησης του λεγόμενου «υγιούς» μέρους της SDBO, -134 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (μέθοδος ταμειακών ροών), -18 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (μέθοδος των χρηματιστηριακών συγκρίσεων) και 51 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (μέθοδος αναπροσαρμογής της αξίας της καθαρής περιουσίας). Η μέση αξία του υγιούς μέρους της SDBO, βάσει των τριών αυτών μεθόδων, τοποθετείται σε -34 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Στο υπόψη έγγραφο αναφερόταν καθαρά ότι η αναδιάρθρωση των κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO ήταν απαραίτητη, ύψους 207 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων, ότι θα έπρεπε να βαρύνει τον αγοραστή της «υγιούς τράπεζας».

Το εν λόγω έγγραφο εστάλη, τον Ιανουάριο 1996, σε οκτώ γαλλικές τράπεζες, που είχαν επιλεγεί ως υποψήφιες για την αγορά της «υγιούς τράπεζας», καθώς και στην Crédit Lyonnais. Η συναλλαγή με την CL ολοκληρώθηκε χωρίς να καθορισθούν επακριβώς οι σχετικές λεπτομέρειες, στις 2 Φεβρουαρίου, με την υπογραφή μεταξύ CDR και CL συμφωνίας για τη μεταβίβαση ενός ολόκληρου κλάδου δραστηριοτήτων της SDBO: Η εν λόγω συμφωνία ορίζει ότι η μερική αυτή μεταβίβαση περιλαμβάνει στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, αποδοτικές δεσμεύσεις εκτός ισολογισμού και εξοπλισμό. Παρατάθηκε με συμπληρωματική συμφωνία στις 20 Μαρτίου 1996. Η SDBO και η BDEI (Banque des Échanges Internationaux, θυγατρική της CL) συνήψαν, στις 21 Μαΐου 1996, συμφωνία μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων. Η εν λόγω συμφωνία ορίζει ότι επειδή η SDBO θα χάσει την τραπεζική της άδεια στο πλαίσιο της αποστολής του CDR, η μεταβίβαση στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού αξίας 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων, απαραίτητων για τη συνέχιση των τραπεζικών της δραστηριοτήτων στην BDEI, θα επέτρεπε την καλύτερη αξιοποίησή τους. Προβλεπόταν ότι η μεταβίβαση θα είχε αναδρομική ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1996. Η τελευταία αυτή συμφωνία επιβεβαιώθηκε με έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων της SDBO στις 28 Ιουνίου 1996.

ii) **Λόγοι για την κίνηση της διαδικασίας σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 2, στις 18 Σεπτεμβρίου 1996**

Για την κίνηση της διαδικασίας στις 18 Σεπτεμβρίου 1996, η Επιτροπή έκρινε ότι τα μέτρα που λήφθηκαν στο πλαίσιο της εκχώρησης ενός μέρους της SDBO στην CL, τα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνουν στοιχεία ενίσχυσης είναι: i) οι όροι που αφορούν τη διαδικασία πώλησης της SDBO, ii) η αύξηση του κεφαλαίου από το CDR πριν από την πώληση του υγιούς μέρους της SDBO στην CL, iii) η τιμή που κατέβαλε η Crédit Lyonnais για την ανάκτηση του υγιούς μέρους της SDBO (50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) και iv) η μέθοδος πληρωμής από πλευράς CL με προνομιούχες μετοχές (Certificats d'investissement du Crédit Lyonnais — CICL).

Πρώτον, οι όροι εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO προς την CL από το CDR δεν ανταποκρίνονται εκ πρώτης όψεως στη συνήθως αναμενόμενη αμεροληψία. Συγκεκριμένα, το CDR δεν προέβη σε ανοικτή πρόσκληση υποβολής προσφορών. Οι τράπεζες που κλήθηκαν στις αρχές του 1996 να εκφράσουν ενδιαφέρον ήταν αποκλειστικά γαλλικές και οκτώ τον αριθμό. Η CFER, ενεργώντας εξ ονόματος του CDR επικοινώνησε με τις οκτώ επιλεγείσες τράπεζες όσον αφορά την εισφορά επαρκών κεφαλαίων από τον αγοραστή ώστε να φθάσουν τα ίδια κεφάλαια στο απαιτούμενο ύψος και να καλυφθούν οι προβλεπόμενες ανάγκες, ποσό εκτιμώμενο σε 207 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Το CDR έλαβε μόνον δύο προσφορές από την Crédit Lyonnais και την Banque Delubac, και δεν επέλεξε την τελευταία διότι κάλυπτε περιορισμένο αριθμό περιουσιακών στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας του άρθρου 93 παράγραφος 2, το CDR αποφάσισε τελικά να προβεί σε αναδιάρθρωση κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO πριν από τη μεταβίβασή του στη CL. Η αναδιάρθρωση αυτή που έγινε την τελευταία στιγμή με επιβάρυνση του πωλητή δεν κοινοποιήθηκε στις οκτώ τράπεζες με τις οποίες έγινε η αρχική επικοινωνία με αποτέλεσμα να μην τους δοθεί η δυνατότητα να υποβάλουν προσφορά με βάση τα νέα δεδομένα.

Δεύτερον, η Επιτροπή, στην ανακοίνωση για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας, θεώρησε ότι η αναδιάρθρωση κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO από το CDR το 1996, η οποία δεν της κοινοποιήθηκε, πιθανόν να περιέκλειε σημαντικά στοιχεία κρατικών ενισχύσεων. Υπογράμμισε μάλιστα ότι δεν υπολογίσθηκε αν το κόστος εκκαθάρισης θα ήταν υψηλότερο όπως ισχυρίσθηκαν οι γαλλικές αρχές από το κόστος της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων και της εκχώρησης. Επίσης δεν είχε αποδειχθεί ότι η αναδιάρθρωση κεφαλαίων ήταν ανάλογη προς το ελάχιστο αναγκαίο.

Τρίτον, στην ανακοίνωση της 18ης Σεπτεμβρίου 1996, βασιζόμενη σε πληροφορίες που είχαν υποβάλει οι γαλλικές αρχές, η Επιτροπή έκρινε ότι η τιμή πώλησης της SDBO στην Crédit Lyonnais, δηλαδή 50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα ήταν κατώτερη της μέσης αξίας του υγιούς μέρους της SDBO όπως την είχε υπολογίσει η τράπεζα-σύμβουλος του CDR (δηλαδή, 173 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, μετά από την αρχικά προβλεπροβλεπόμενη εισφορά κεφαλαίων ύψους 207 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων), με αποτέλεσμα ζημία για το CDR επί της τιμής πωλήσεως και αντίστοιχη ενίσχυση της Crédit Lyonnais.

Τέταρτον, η Επιτροπή κατά την κίνηση της διαδικασίας θεώρησε ότι η έκδοση προνομιούχων μετοχών για την πληρωμή της συναλλαγής από μέρους της CL ενδεχομένως να περιέκλειε στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και αντέβαινε την απόφαση 95/547/ΕΚ.

III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

i) Η Επιτροπή έλαβε τις παρατηρήσεις δύο ενδιαφερομένων μετά τη δημοσίευση της ανακοίνωσης για την κίνηση της διαδικασίας στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Το Ηνωμένο Βασίλειο κοινοποίησε τις παρατηρήσεις του με επιστολή της 13ης Δεκεμβρίου 1996, τονίζοντας τη σπουδαιότητα την οποία οι βρετανικές αρχές δίνουν στο γεγονός ότι κρατικές ενισχύσεις, όπως εκείνες που ενέκρινε

η Επιτροπή το 1995 στο πλαίσιο του προγράμματος αναδιάρθρωσης της Crédit Lyonnais, επιτρέπεται να χορηγούνται άπαξ και μόνον στο πλαίσιο πλήρους και οριστικού διακανονισμού.

Η Société Générale, με την οποία είχε επικοινωνήσει αρχικά το CDR, μέσω της τράπεζας-συμβούλου για το θέμα της εξαγοράς του υγιούς μέρους της SDBO, απέστειλε επιστολή στην Επιτροπή με ημερομηνία 4 Δεκεμβρίου 1996, επιβεβαιώνοντας την ανάλυση στην ανακοίνωση της Επιτροπής για τη διαδικασία που ακολούθησε το CDR όσον αφορά την πώληση της SDBO. Η τράπεζα-σύμβουλος του CDR επικοινώνησε με την Société Générale μόνον όσον αφορά το θέμα της εισφοράς κεφαλαίων με επιβάρυνση του αγοραστή, για το εκχωρούμενο μέρος της SDBO. Η Société Générale δήλωσε ότι υπολόγισε ότι το κόστος της απόκτησης του πωλούμενου μέρους της SDBO αντιστοιχούσε στο άθροισμα των 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων (αναπροσαρμοσμένη καθαρή περιουσία του υγιούς μέρους της τράπεζας) με το κόστος της εισφοράς κεφαλαίων (207 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα), δηλαδή συνολικά 257 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Ανέφερε δε, ότι στη βάση εκείνη απέρριψε την προσφορά πώλησης, ότι δεν ενημερώθηκε από το CDR σχετικά με τις τροποποιήσεις που επέφερε η απόφασή του να προβεί στην αναδιάρθρωση των κεφαλαίων εκχωρούμενου μέρους της SDBO πριν από την πώληση και ότι πληροφορήθηκε από τον τύπο την εξαγορά του υγιούς μέρους της SDBO από την CL υπό διαφορετικούς όρους. Κατά συνέπεια, η Société Générale κρίνει ότι με τον τρόπο αυτόν η Crédit Lyonnais έλαβε ενίσχυση.

ii) Εκτός αυτού, μετά την επέκταση της παρούσας διαδικασίας με την απόφαση της 2ας Απριλίου 1997, η Επιτροπή έλαβε από την Crédit Lyonnais επιστολή με ημερομηνία 7 Αυγούστου 1997. Η CL υπογραμμίζει ότι εάν η συναλλαγή είχε γίνει με αντίστροφους όρους, δηλαδή με πώληση (σε αρνητική τιμή) ακολουθούμενη από εισφορά κεφαλαίου εκ μέρους του αγοραστή (την CL) θα είχε τις ίδιες ακριβώς επιπτώσεις τόσο για την CL όσο και για το CDR. Εάν η Επιτροπή λάβει αρνητική απόφαση στο τέλος της παρούσας διαδικασίας, η CL κρίνει ότι δεν θα είναι υποχρεωμένη να επιστρέψει τις ενισχύσεις που τυχόν υπολογίσει η Επιτροπή, δεδομένου ότι θεωρεί ότι κατέβαλε δίκαιη τιμή για το υγιές μέρος της SDBO.

IV. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Με επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 1996, οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις τους υπερασπιζόμενες τα μέτρα για τα οποία κινήθηκε η διαδικασία του άρθρου 93 παράγραφος 2. Με επιστολή της 29ης Ιανουαρίου 1997, συμπλήρωσαν τις αρχικές τους παρατηρήσεις. Με αφορμή τις επιστολές αυτές, η Επιτροπή επέκτεινε τη διαδικασία και οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στις 13 Ιουνίου 1997 πρόσθετες παρατηρήσεις στο πλαίσιο της επέκτασης της διαδικασίας.

i) **Διαδικασία εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO**

Ανταποκρινόμενες στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας, οι γαλλικές αρχές επιβεβαίωσαν με την επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 1996 ότι ο περιορισμένος αριθμός των τραπεζών με τις οποίες ήλθε σε επαφή η τράπεζα-σύμβουλος του CDR οφειλόταν στο «περιορισμένο ενδιαφέρον της πώλησης για τα γαλλικά και ευρωπαϊκά τραπεζικά ιδρύματα». Υπογραμμίζουν ότι ήταν απαραίτητη η όσο το δυνατόν ταχύτερη πώληση προκειμένου να αναχαιτισθεί η διάβρωση της εικόνας της τράπεζας εξαιτίας δικαστικών αγωγών για ορισμένα από τα δάνειά της, κάτι το οποίο δικαιολογούσε την απλουστευμένη διαδικασία που εφαρμόσθηκε. Εκτός αυτού, στην επιστολή της 29ης Ιανουαρίου 1997, οι γαλλικές αρχές αναφέρουν ότι επειδή η αξία που υπολογίζεται με τη μέθοδο που εφάρμοσε η τράπεζα-σύμβουλος του CDR είναι αρνητική απαιτείται η εκ των προτέρων εισφορά κεφαλαίων εκ μέρους του πωλητή έτσι ώστε να λάβει χώρα η πώληση ανεξάρτητα από ποιος θα είναι ο αγοραστής. Εάν η εισφορά κεφαλαίων επιβάρυνε τον αγοραστή, η τιμή της πώλησης θα ήταν αρνητική πράγμα που θα σήμαινε την καταβολή της αξίας του υγιούς μέρους της SDBO από τον πωλητή προς τον αγοραστή. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, η διαδικασία αυτή θα ήταν δύσκολη από πρακτική άποψη. Στην επιστολή που απέστειλαν στις 13 Ιουνίου 1997, οι γαλλικές αρχές πρόσθεσαν ότι από την προκαταρτική προσφορά προέκυπτε σαφώς ότι η αξία των πωλούμενων περιουσιακών στοιχείων ήταν αρνητική πριν την εισφορά κεφαλαίων. Επεσύναψαν επιστολή της CFER στην οποία υπογραμμίζονται τα εξαιρετικά μικρά χρονικά περιθώρια για την όλη συναλλαγή δεδομένης της κρίσης που αντιμετώπιζε η SDBO έτσι ώστε η μόνη δυνατότητα επικοινωνίας με τις τράπεζες που είχαν ερωτηθεί αρχικά να είναι διά τηλεφώνου. Πέραν αυτού, η CFER υπολόγισε ότι η εισφορά κεφαλαίων εκ μέρους του αγοραστή ήταν απλώς υποθετική και δεν είχε διαπραγματευτική αξία δεδομένου ότι η πωλούμενη δραστηριότητα είχε αρνητική αξία.

Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, το CDR απέρριψε την προσφορά της Banque Delubac, της μόνης που ενδιαφέρθηκε από τις οκτώ τράπεζες με τις οποίες είχε επικοινωνήσει, επειδή κάλυπτε πολύ περιορισμένο κύκλο δραστηριοτήτων και περιουσιακών στοιχείων της SDBO και άφηνε ένα μεγάλο κόστος αναδιάρθρωσης για το CDR.

ii) **Αναδιάρθρωση κεφαλαίων**

Στις αρχές του 1996, το ύψος της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO αναπροσαρμόσθηκε, κατά τις γαλλικές αρχές, σε 274,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα σε συνάρτηση με τις προβλέψεις για τις δραστηριότητες της επιχείρησης. Η αύξηση αυτή σε σχέση με την αρχική εκτίμηση των 207 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων που παρουσιάσθηκε στις οκτώ ερωτηθείσες τράπεζες τον Ιανουάριο του ιδίου έτους, οφειλόταν στην ανάγκη να χορηγηθούν στο Fonds pour Risques Bancaires Gıneraux 57,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα για τη σταθεροποίηση του συντελεστή φερεγγυότητας και στην ανάγκη πρόσθετων ιδίων κεφαλαίων ύψους 10 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων με σκοπό την επέκταση, κατά 400 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, της περιμέτρου των πωλούμενων περιουσιακών στοιχείων.

Σε κάθε περίπτωση, η τελική εισφορά κεφαλαίων ήταν κατώτερη από το ποσό αυτό, δηλαδή 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, πράγμα το οποίο οι γαλλικές αρχές απέδωσαν στην αναπροσαρμογή της αξίας του ενεργητικού από την τράπεζα-σύμβουλο CFER, βάσει αναθεωρημένων εκτιμήσεων που έγιναν στις αρχές του 1996.

iii) **Εκτίμηση της αξίας του πωληθέντος κλάδου δραστηριοτήτων της SDBO. Τιμή πώλησης**

Με τις επιστολές που έστειλαν στις 11 Νοεμβρίου 1996 και στις 27 Ιανουαρίου 1997, οι γαλλικές αρχές παρατήρησαν τα εξής ως προς την αξία του υγιούς μέρους της SDBO που πωλήθηκε στην Crédit Lyonnais.

Κατ' αρχήν, οι γαλλικές αρχές θεώρησαν ότι από τις διάφορες μεθόδους υπολογισμού της αξίας του υγιούς μέρους της SDBO (παρούσα αξία ταμειακών ροών, χρηματιστηριακές συγκρίσεις και αναπροσαρμογή της αξίας της καθαρής περιουσίας), έπρεπε να προτιμηθεί η μέθοδος των ταμειακών ροών που κατέληγε σε αρνητική αξία, αρχικά εκτιμώμενη σε -134 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Για να υποστηρίξουν το επιχείρημά τους, αναφέρθηκαν στις ανησυχίες των υποψήφιων αγοραστών για τυχόν αρνητικές συνέπειες όσον αφορά τη δική τους αποδοτικότητα από την απόκτηση των δραστηριοτήτων αυτών. Αυτό ανάγκασε τις γαλλικές αρχές να μην λάβουν υπόψη κατά την εκτίμηση της αξίας της τράπεζας, την αναπροσαρμογή της αξίας της καθαράς περιουσίας από την τράπεζα-σύμβουλο του CDR, που ήταν ανώτερη (51 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα πριν την αναδιάρθρωση κεφαλαίων) ούτε την εκτίμηση της τράπεζας-συμβούλου στο έγγραφο που εστάλη στους υποψήφιους αγοραστές, η οποία βασιζόταν στον μέσο όρο των τιμών που προκύπτουν από τις τρεις μεθόδους και κατέληγε σε αρνητική αξία -34 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (πριν την αναδιάρθρωση κεφαλαίων).

Στη συνέχεια, οι γαλλικές αρχές ανέφεραν στην Επιτροπή ότι η αξία του εκχωρηθέντος μέρους της SDBO αναπροσαρμόσθηκε από την τράπεζα-σύμβουλο του CDR στις αρχές του 1996. Το καθαρό τραπεζικό προϊόν διορθώθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο προς τα κάτω κατά 16 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα για το 1996 και η ίδια διόρθωση έγινε και για τις προβλέψεις των επόμενων ετών. Η μέθοδος της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών κατέληξε σε μέση αρνητική τιμή πριν την αναδιάρθρωση κεφαλαίων ίση με -220 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα έναντι -134 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων νωρίτερα το έγγραφο αναφοράς της CFER.

Λαμβάνοντας υπόψη τα δύο αυτά στοιχεία, η αξία του εκχωρηθέντος μέρους της SDBO μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων ύψους 240,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων διαμορφώνεται σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές σε 20,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Η Crédit Lyonnais αγόρασε την επιχείρηση για 50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα και οι γαλλικές αρχές, συνεπώς δεν θεωρούν ότι η CL έλαβε κρατική ενίσχυση υπό μορφή χαμηλότερης τιμής πώλησης από το CDR, όπως έκρινε η Επιτροπή στην ανακοίνωση της 18ης Σεπτεμβρίου 1996 για την κίνηση της διαδικασίας, δεδομένου ότι αντίθετα η πώληση απέφερε κέρδος σε σχέση με την πραγματική αξία των περιουσιακών στοιχείων που πωλήθηκαν στην CL.

Στην ανακοίνωση της 2ας Απριλίου 1997 για την επέκταση της παρούσας διαδικασίας, η Επιτροπή ρώτησε τις γαλλικές αρχές σχετικά με τη διαφορά της τιμής των 20,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων και της τιμής πώλησης προς την CL, 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων. Οι γαλλικές αρχές απάντησαν, στην επιστολή της 13ης Ιουνίου 1997, ότι η διαφορά αυτή οφειλόταν σε προσαρμογή της περιμέτρου των πωλούμενων περιουσιακών στοιχείων πριν από την πώλησή τους και ότι συνδεόταν με τις διάφορες μεθόδους αξιολόγησης που εφάρμοσε η τράπεζα-σύμβουλος CFER, με αποτέλεσμα οι τιμές αναφοράς που λήφθηκαν υπόψη για την αποτίμηση της αξίας της εταιρείας να κυμαίνονται μεταξύ -195 και -236,7 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα πριν την αναδιάρθρωση κεφαλαίων, και να υπάρχει άνοιγμα μεταξύ 45,5 και 3,8 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων. Οι γαλλικές αρχές επεσύναψαν επιστολή της CFER στην οποία εξηγείται ότι η αξία αυτή αποτελούσε εκτός των άλλων και συνάρτηση του ποσοστού πρόβλεψης επί των κινδύνων του ενεργητικού της SDBO. Η μεταβολή του κατά 0,1 % μπορούσε να επηρεάσει την αξία κατά 20 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα περίπου. Οι γαλλικές αρχές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι δεν υπήρχε λόγος να θεωρηθεί ότι η πώληση έναντι 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων ήταν ασυνήθιστη.

iv) **Τρόπος πληρωμής**

Οι γαλλικές αρχές επιβεβαίωσαν τα παρακάτω στοιχεία όσον αφορά τη χρησιμοποίηση των προνομιούχων μετοχών στην υπόψη συναλλαγή. Καταρχήν, οι προνομιούχες μετοχές αποτελούν τίτλους χωρίς δικαίωμα ψήφου και ως εκ τούτου δεν συγκρίνονται με τις κανονικές μετοχές. Για τον λόγο αυτόν, το CDR δεν καθίσταται μέτοχος της Crédit Lyonnais με αποτέλεσμα να διαφυλάσσεται η ανεξαρτησία μεταξύ CL και φορέα διαχωρισμού. Σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, οι προνομιούχες μετοχές της CL που χρησιμοποιήθηκαν στην υπόψη συναλλαγή δεν είναι, βάσει των χρηματιστηριακών κανόνων, διαπραγματεύσιμες από την ίδια την CL η οποία δύναται να προβεί σε προσαρμογή της τιμής τους μόνον για δικό της λογαριασμό. Οι τίτλοι μεταβιβάσθηκαν στην τιμή της αγοράς την ημέρα της εισφοράς των κεφαλαίων (28 Ιουνίου 1996). Οι γαλλικές αρχές στην επιστολή τους προς την Επιτροπή στις 11 Νοεμβρίου 1996, επιβεβαίωσαν ότι το CDR, μεταξύ Ιουνίου και Οκτωβρίου 1996, πώλησε στο χρηματιστήριο σχεδόν το σύνολο των τίτλων CI-CL για 54 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα με αποτέλεσμα κέρδος 6,66 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα για το CDR.

v) **Κόστος εκκαθάρισης**

Στην επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 1996, οι γαλλικές αρχές επανέλαβαν ότι το κόστος της εκκαθάρισης της SDBO, που το CDR υπολόγισε σε 220-230 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, θα ήταν ανώτερο του καθαρού κόστους της υπό εξέταση διαδικασίας, δηλαδή 190 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (κόστος της εισφοράς κεφαλαίων 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα μείον το προϊόν της πώλησης 50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα). Οι γαλλικές αρχές ανέφεραν ότι η εκτίμηση αυτή του κόστους εκκαθάρισης από το CDR

ελάμβανε υπόψη την εκτίμηση του κόστους αυτού σε 180-190 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα από την τράπεζα-σύμβουλο του CDR. Στο ποσό αυτό το CDR πρόσθεσε 40 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, κυρίως για δαπάνες κοινωνικού χαρακτήρα, διότι έκρινε ανεπαρκές το ποσό που έλαβε υπόψη η CFER.

Στην επιστολή της 13ης Ιουνίου 1997, οι γαλλικές αρχές προέβαλαν δύο νέα επιχειρήματα ως προς το κόστος της εκκαθάρισης για το CDR. Πρώτον, θεώρησαν ότι το πρωτόκολλο της 5ης Απριλίου 1995 μεταξύ της Crédit Lyonnais και του CDR προέβλεπε, στο παράρτημα 16, αποζημίωση από το CDR για κάθε εταιρεία του ομίλου Crédit Lyonnais «για μελλοντικές δαπάνες και τυχόν επιπτώσεις από δικαστικές, διοικητικές, διαιτητικές ή άλλες διαδικασίες για περιουσιακά στοιχεία και για απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εγγυημένες από το CDR, όπως ορίζονται στο παράρτημα 16.2.1». Οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν στην Επιτροπή τη γνώμη των δικηγόρων ότι το κοινωνικό πρόγραμμα που αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων στην SDBO καλυπτόταν από τη φράση «ή άλλες διαδικασίες» και ότι το γεγονός ότι το πρόγραμμα αυτό δεν συμπεριλαμβανόταν ρητά στο υπόψη παράρτημα δεν επηρέαζε την ανάλυση αυτή, δεδομένου ότι οι όροι που καθορίζονται σε αυτό αφορούν μόνον τις δεσμεύσεις του CDR και όχι τα περιουσιακά στοιχεία. Δεύτερον, οι γαλλικές αρχές και οι δικηγόροι τους επεσήμαναν μια νέα νομολογία του Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Cour de Cassation) βάσει της οποίας πριν από την απόλυση προσωπικού για οικονομικούς λόγους ο εργοδότης οφείλει να ερευνήσει τις δυνατότητες απορρόφησης του υπόψη προσωπικού από άλλες εταιρείες του ομίλου εάν αυτό δεν γίνει η απόλυση είναι άκυρη. Οι γαλλικές αρχές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι είναι δικαιολογημένη η συμπερίληψη του κοινωνικού κόστους, το οποίο υπολογίζουν σε 162 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα στο κόστος της εκκαθάρισης για το CDR. Στην επιστολή της 13ης Ιουλίου 1997, οι γαλλικές αρχές αναθεώρησαν την αρχική εκτίμηση του συνολικού κόστους εκκαθάρισης για το CDR σε 350 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, οι γαλλικές αρχές θεώρησαν ότι η μερική διάθεση της SDBO στην CL δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση.

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

i) Στρέβλωση των συναλλαγών μεταξύ κρατών μελών

Ο ανταγωνισμός μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων στο εσωτερικό της Κοινότητας βρίσκεται σε ανάπτυξη μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης. Με τη θέσπιση ενιαίου νομίσματος, οι συναλλαγές στο εσωτερικό της Κοινότητας θα έχουν τη δυνατότητα να εκτυλίσσονται χωρίς κινδύνους και χωρίς συναλλαγματικό κόστος, καθιστώντας οξύτερες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού περιοριζόμενες μέχρι τότε στις εθνικές αγορές των κρατών μελών.

Όπως τόνισε η Επιτροπή στην ανακοίνωση για την κίνηση της διαδικασίας, οι ενισχύσεις που έχουν ως στόχο την επιβίωση πιστωτικών ιδρυμάτων παρά την κατώτερη αποδοτικότητα και ικανότητά τους να αντεπεξέλθουν στις προκλήσεις του ανταγωνισμού, όπως εκείνες που χορηγήθηκαν στην προκειμένη περίπτωση, απειλούν με νόθευση τον ανταγωνισμό σε κοινοτικό επίπεδο όταν καθιστούν δυσχερέστερη την είσοδο ξένων τραπεζών στις εθνικές τραπεζικές αγορές. Αυτό συνέβη στην προκειμένη περίπτωση. Αποδείχθηκε σαφέστατα ότι καμία ξένη τράπεζα δεν ενημερώθηκε ούτε μπόρεσε να δηλώσει ενδιαφέρον στο πλαίσιο της εκχώρησης της υπόψη επιχείρησης. Εκτός αυτού, η διατήρηση στη ζωή μιας μη ανταγωνιστικής γαλλικής επιχείρησης χάρη στα υπόψη μέτρα στήριξης στερεί από τα πιστωτικά ιδρύματα των άλλων χωρών της Κοινότητας τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις εξαγωγές υπηρεσιών τους στη Γαλλία προς την πελατεία του εκχωρηθέντος μέρους της SDBO.

Εκτός αυτού, η αναδιάρθρωση των κεφαλαίων ενός μέρους της επιχείρησης προτιμήθηκε από την εκκαθάριση του συνόλου της SDBO με αποτέλεσμα οι τράπεζες από άλλα κράτη μέλη να μην είναι σε θέση να εξαγοράσουν ορισμένες από τις δραστηριότητες αυτές, ιδίως τις υγιέστερες που πωλήθηκαν στην Crédit Lyonnais, οι οποίες θα είχαν διατεθεί προς πώληση στο πλαίσιο της εκκαθάρισης.

Συνεπώς, εάν τα υπό εξέταση μέτρα περικλείουν στοιχεία ενίσχυσης, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης, δεδομένου ότι συνιστούν κρατικές ενισχύσεις που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό σε βαθμό δυνάμενο να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

ii) Διαδικασία εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO

Η Επιτροπή, στην XXIIIη έκθεσή της επί της πολιτικής ανταγωνισμού [1] το 1993, έλαβε θέση όσον αφορά τις ιδιωτικοποιήσεις, αναφέροντας τις περιπτώσεις στις οποίες δύναται να θεωρηθεί ότι η ιδιωτικοποίηση περιλαμβάνει στοιχεία ενίσχυσης, αφενός, και τις περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται κοινοποίηση λόγω εικαζόμενης ενίσχυσης, αφετέρου, όπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, πράγμα το οποίο επανέλαβε στην ανακοίνωση που εξέδωσε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι δεν υφίσταται ενίσχυση ούτε υποχρέωση κοινοποίησης εφόσον:

— η πώληση πραγματοποιείται με πρόσκληση υποβολής προσφορών άνευ όρων,

— χαρακτηρίζεται από αμεροληψία και διαφάνεια,

[1] Βλέπε τμήμα 403, σ. 273. Οι γαλλικές αρχές είχαν προηγουμένως απευθείας ειδοποιηθεί σχετικά με τη θέση της Επιτροπής με επιστολή του γενικού διευθυντή ανταγωνισμού στις 14 Ιουλίου 1993.

— η επιχείρηση πωλείται στον πλειοδότη,

— οι υποβάλλοντες προσφορά έχουν επαρκή χρόνο προκειμένου να προετοιμάσουν την προσφορά τους και όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για τη σωστή αξιολόγηση της υπόθεσης.

Αντίθετα, η πώληση επιχείρησης οφείλει, κατά την άποψη της Επιτροπής, να κοινοποιηθεί προηγουμένως βάσει των διατάξεων του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, διότι ενδέχεται να περικλείει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης εφόσον:

— πραγματοποιείται μετά από διαπραγμάτευση με έναν και μοναδικό μελλοντικό αγοραστή ή αριθμό επιλεγμένων προσφερόντων [οπότε, εάν η τιμή δεν είναι εκείνη της αγοράς και είναι κατώτερη αυτής, ενδέχεται να υπάρχει ενίσχυση του αγοραστή, βλέπε σημείο iii) στοιχείο β) παρακάτω],

— προηγήθηκε διαγραφή του χρέους από το κράτος, άλλες δημόσιες επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε δημόσια αρχή, οπότε ενίσχυση χορηγείται στην επιχείρηση στην οποία εισφέρεται κεφάλαιο,

— προηγήθηκε η μετατροπή του χρέους σε μετοχικό κεφάλαιο ή αύξηση του κεφαλαίου, οπότε ενίσχυση χορηγείται στην επιχείρηση στην οποία εισφέρεται κεφάλαιο, [βλέπε σημείο iii) στοιχείο α) και σημείο iv) παρακάτω],

— πραγματοποιείται υπό όρους που δεν είναι αποδεκτοί σε συναλλαγές μεταξύ επενδυτών στην ελεύθερη οικονομία.

Φαίνεται ότι η υπόψη συναλλαγή δεν ακολουθεί τις αρχές που υπενθυμίζονται παραπάνω σε διάφορα σημεία ώστε να απαλλάσσεται από την υποχρέωση κοινοποίησης, δεδομένου ότι δεν έγινε με ανοικτή πρόσκληση υποβολής προσφορών ούτε χαρακτηριζόταν από αμεροληψία και διαφάνεια ενώ είχε προηγηθεί αύξηση του κεφαλαίου.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η διαδικασία εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO δεν εξασφάλιζε την απαιτούμενη διαφάνεια και αμεροληψία από δύο θεμελιώδεις απόψεις. Κατ' αρχήν, ο κατάλογος των τραπεζών με τις οποίες επικοινώνησε τον Ιανουάριο του 1996 η τράπεζα-σύμβουλος του CDR περιορίζεται σε οκτώ γαλλικές τράπεζες. Οι γαλλικές αρχές δικαιολόγησαν το γεγονός αυτό με «το περιορισμένο ενδιαφέρον που παρουσίαζε η εξαγορά της επιχείρησης αυτής για τις γαλλικές και ευρωπαϊκές τράπεζες» και με τον επείγοντα χαρακτήρα της υπόθεσης εξαιτίας της κατάρρευσης της εικόνας της SDBO. Η Επιτροπή όμως, δεν κατανοεί για ποιο λόγο προτιμήθηκαν γαλλικές τράπεζες από τις τράπεζες της υπόλοιπης Κοινότητας. Ο πωλητής δεν δύναται να λαμβάνει τη θέση δυνητικού αγοραστή προκειμένου να εκτιμήσει εκ των προτέρων το ενδιαφέρον της συναλλαγής για τον τυχόντα αγοραστή. Μόνον με την πραγματοποίηση διαβουλεύσεων με μεγαλύτερο αριθμό πιστωτικών ιδρυμάτων, συμπεριλαμβανομένων και αλλοδαπών, θα ήταν δυνατή η εκ των υστέρων επαλήθευση των ισχυρισμών των γαλλικών αρχών.

Η διαδικασία ήταν υπερβολικά συνοπτική για πώληση του τύπου αυτού: οι επιστολές της CFER προς τις επιλεγείσες τράπεζες για την εκδήλωση ενδιαφέροντος εκ μέρους τους εστάλησαν μεταξύ 8 και 11 Ιανουαρίου 1996, με τελική προθεσμία 19 Ιανουαρίου. Στις 22 Ιανουαρίου 1996, η CFER απέστειλε επιστολή στο CDR περί απουσίας ικανοποιητικής πρότασης εξαγοράς του υγιούς μέρους της SDBO, έτσι ώστε να τίθεται το ερώτημα αν οι ερωτηθείσες τράπεζες είχαν τη δυνατότητα να μελετήσουν το θέμα μετά προσοχής. Η σύμβαση εκχώρησης με την CL υπογράφηκε στις 2 Φεβρουαρίου 1996. Η Επιτροπή, ωστόσο, επισημαίνει ότι η πώληση ίσχυσε από τις 28 Ιουνίου 1996, μετά την έγκριση της συναλλαγής από την έκτακτη γενική συνέλευση των μετόχων της SDBO. Επομένως, λαμβάνοντας υπόψη τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης και της εκχώρησης δεν είναι βέβαιο ότι η διεύρυνση του κύκλου διαβουλεύσεων θα είχε ως αποτέλεσμα σημαντική παράτασή τους και ότι με τον τρόπο αυτόν θα έβλαπτε την SDBO. Ως εκ τούτου, δεν δικαιολογείται ικανοποιητικά ο εσπευσμένος χαρακτήρας της διαδικασίας που εφαρμόσθηκε τον Ιανουάριο.

Εκτός αυτού, οι γαλλικές αρχές επικαλέσθηκαν τη σημασία της καλής γνώσεως της αγοράς των γαλλικών επιχειρήσεων εξ αιτίας της σπουδαιότητας των δραστηριοτήτων της SDBO υπό την ιδιότητα της δικαστικής τράπεζας και τράπεζας χρηματοδότησης ΜΜΕ. Οπωσδήποτε, μια τράπεζα ειδικευόμενη στον τομέα αυτόν σε άλλες χώρες της Κοινότητας θα είχε τη δυνατότητα να προσφέρει τεχνογνωσία και να εκδηλώσει ενδιαφέρον για την αγορά των περιουσιακών στοιχείων της «υγιούς τράπεζας» που προέκυπτε από την SDBO, αποκτώντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ευκαιρία να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στη Γαλλία.

Δεύτερον, τα βασικά στοιχεία για την αξιολόγηση της επιχείρησης και την αναδιάρθρωση κεφαλαίων του εκχωρηθέντος κλάδου δραστηριοτήτων της SDBO τροποποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πώλησης. Μόνον η Crédit Lyonnais πληροφορήθηκε τις τροποποιήσεις αυτές. Οι άλλες οκτώ ερωτηθείσες τράπεζες δεν ενημερώθηκαν από το CDR, στις αρχές του 1996, σχετικά με την αναπροσαρμογή της αξίας του υγιούς μέρους της SDBO από την τράπεζα-σύμβουλο ούτε σχετικά με τη μετάθεση της υποχρέωσης εισφοράς κεφαλαίων από τον αγοραστή στον πωλητή, ούτε σχετικά με τη μεταβολή της περιμέτρου των εκχωρούμενων περιουσιακών στοιχείων που είχε ανακοινωθεί από τις γαλλικές αρχές ούτε, τέλος, σχετικά με την απόφαση του CDR να αυξήσει το ποσό της εισφοράς κεφαλαίων από 207 σε 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Όπως επιβεβαιώνεται από τις παρατηρήσεις της Société Générale, σε καμία από τις υπόλοιπες οκτώ τράπεζες δεν δόθηκε η δυνατότητα να τροποποιήσουν την αξιολόγησή τους και να υποβάλουν προσφορά βάσει των νέων αυτών δεδομένων. Σε επιστολές που απέστειλαν με ημερομηνία 29 Ιανουαρίου και 13 Ιουνίου 1997, οι γαλλικές αρχές αμφισβητούν το γεγονός ότι η επικοινωνία με τις ερωτηθείσες τράπεζες είχε βασισθεί στην υπόθεση της εισφοράς κεφαλαίων εκ μέρους του αγοραστή και θεωρούν ότι η Société Générale δεν δύναται να ισχυρισθεί ότι το γεγονός ότι της ζητήθηκε να δηλώσει ενδιαφέρον σήμαινε ότι σε περίπτωση που το έπραττε θα ήταν υποχρεωμένη να εισφέρει η ίδια τα απαραίτητα κεφάλαια.

Η Επιτροπή μελέτησε προσεκτικά το σημείο αυτό. Η έκθεση αξιολόγησης την οποία συνέταξε η τράπεζα-σύμβουλος του CDR χρησίμευσε ως βάση για τις διαβουλεύσεις στο πλαίσιο αυτό και εστάλη σε όλες τις επιλεγείσες τράπεζες. Στο κεφάλαιο 6.1 , κάτω από την επικεφαλίδα «Πλαίσιο αξιολόγησης», η έκθεση αναφέρει ότι η «αξιολόγηση του

υγιούς μέρους της SDBO πραγματοποιείται στο πλαίσιο της μεταβίβασής της από το CDR σε άλλο οργανισμό ο οποίος θα το ενσωματωθεί και θα εξασφαλίσει την αναδιάρθρωση των κεφαλαίων του. [...] Η αξιολόγηση [...] θα λάβει επίσης υπόψη το γεγονός ότι η κεφαλαιοποίηση του νέου οργανισμού θα γίνει από τον δικαιούχο.» Από το έγγραφο, λοιπόν, της τράπεζας-συμβούλου CFER προκύπτει σαφώς ότι η επικοινωνία με τις ερωτηθείσες τράπεζες βασίσθηκε στην προϋπόθεση της εισφοράς κεφαλαίων από τον αγοραστή. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή δεν δύναται να δεχθεί το επιχείρημα ότι η αναδιάρθρωση κεφαλαίων από τον αγοραστή αποτελούσε απλώς μία από τις δυνατές λύσεις που χρησίμευσε ως παράδειγμα.

Η Επιτροπή δεν εκφέρει γνώμη ως προς την καταλληλότητα της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων του εκχωρηθέντος κλάδου δραστηριοτήτων της SDBO πριν ή, αντιθέτως, μετά την εκχώρηση η οποία στην περίπτωση εκείνη θα γινόταν σε αρνητική τιμή: σε αμφότερες τις περιπτώσεις η πράξη όφειλε να κοινοποιηθεί δυνάμει του άρθρου 93 της συνθήκης, δεδομένου ότι κινητοποιούσε πόρους του CDR. Εκτός αυτού, από τη στιγμή που επελέγη ο ένας από τους δύο τρόπους, ο πωλητής όφειλε να τον διατηρήσει καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Τα τελευταία αυτα στοιχεία σε συνδυασμό με τη μεταβολή της εκτίμησης της αξίας και της έκτασης των εκχωρούμενων περιουσιακών στοιχείων της SDBO κατά τη διάρκεια της διαδικασίας πώλησης εισάγουν άνισους όρους συναλλαγής μεταξύ της CL και των λοιπών υποψηφίων. Οποιαδήποτε μεταβολή των αρχικών δεδομένων επί των οποίων βασίσθηκαν οι διαβουλεύσεις με δυνητικούς αγοραστές θα έπρεπε να οδηγήσει σε νέα πρόσκληση υποβολής προσφορών. Η διαδικασία που τηρήθηκε, συνεπώς, δεν εξασφάλισε την απαιτούμενη αμεροληψία και διαφάνεια στο πλαίσιο της εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO.

Με βάση τα προαναφερόμενα κριτήρια τα οποία η Επιτροπή εφαρμόζει στις περιπτώσεις ιδιωτικοποίησης, η υπό εξέταση υπόθεση όφειλε να κοινοποιηθεί, δεδομένου ότι ενδέχεται να περικλείει στοιχεία ενίσχυσης εξαιτίας της τηρηθείσας διαδικασίας.

iii) **Μέτρα εξεταζόμενα στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας**

α) *Αναδιάρθρωση κεφαλαίων*

Τα υπόψη μέτρα αναδιάρθρωσης κεφαλαίων προορίζονταν για το λεγόμενο «υγιές» μέρος της SDBO και όχι για τα λιγότερο αποδοτικά περιουσιακά στοιχεία της τα οποία μαζί με τη νομική προσωπικότητά της παρέμειναν στην ιδιοκτησία του CDR μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων και την εκχώρηση της υγιούς τράπεζας.

Μια τέτοια εισφορά αντιπροσωπεύει ένα πρόσθετο κόστος για το κράτος, ιδίως όσον αφορά τα σχέδια αναδιάρθρωσης της Crédit Lyormais που ενέκρινε η Επιτροπή στις αποφάσεις που εξέδωσε στις 26 Ιουλίου 1995 και στις 20 Μαΐου 1998. Δεδομένου ότι η παρούσα εισφορά κεφαλαίων, όπως υπογράμμισαν οι γαλλικές αρχές, αφορούσε κυρίως τη συμπλήρωση της αρνητικής αξίας της «υγιούς τράπεζας» προκειμένου να αποφευχθεί μια συναλλαγή σε αρνητική τιμή, οι ζημίες τις οποίες επισημαίνει το CDR στην περίπτωση αυτή δεν εξαρτώνται από τη λογιστική αξία μεταβίβασης της SDBO στο CDR για την οποία το CDR σημείωσε προβλέψεις ή ζημίες εκχώρησης, τις οποίες η Επιτροπή έλαβε υπόψη της στον υπολογισμό (του ανώτερου ορίου) των επιτρεπόμενων για την CL ενισχύσεων στην απόφαση που εξέδωσε στις 20 Μαΐου 1998 για την Crédit Lyonnais. Εφόσον αποδειχθεί η ύπαρξή τους (βλέπε παρακάτω, επιβεβαίωση του χαρακτήρα ενίσχυσης της πράξης), οι υπό εξέταση ενισχύσεις διαφέρουν τόσο ως προς τη φύση τους όσο και ως ορός το ύψος τους από τις ενισχύσεις που η Επιτροπή έχει ήδη εγκρίνει για την Crédit Lyonnais.

β) *Δυνατότητα ενίσχυσης του αγοραστή εξαιτίας της διαδικασίας και της τιμής πώλησης*

Στην ανακοίνωση της 18ης Σεπτεμβρίου 1996 για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας η Επιτροπή έκρινε ότι εξαιτίας της διαδικασίας πώλησης και της αξίας της επιχείρησης όπως εκτιμήθηκε την εποχή εκείνη από τις γαλλικές αρχές, υπήρχε εικαζόμενη ενίσχυση του αγοραστή (Crédit Lyonnais), εφόσον κατέβαλε για τα περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε τιμή κατώτερη της αξίας τους.

Με την επέκταση της διαδικασίας τον Απρίλιο του 1997, προέκυψε ότι επειδή δεν υπήρχαν προτάσεις αγοράς από μέρους των άλλων τραπεζών που είχαν ερωτηθεί τον Ιανουάριο του 1996 από την τράπεζα-σύμβουλο του CDR, υπογράφηκε τον Φεβρουάριο του 1996 συμφωνία πώλησης μεταξύ του CDR και της Crédit Lyonnais όσον αφορά την ανάληψη από μέρους της τελευταίας των υγιών περιουσιακών στοιχείων της SDBO για τιμή (50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) διαφορετική από την αξία αναφοράς των γαλλικών αρχών (−20,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα μετά την εισφορά κεφαλαίων) για το υγιές μέρος αυτής. Εξαιτίας της διαφοράς αυτής και της τηρηθείσας διαδικασίας, η Επιτροπή δεν δύναται να θεωρήσει ότι η τιμή της εκχώρησης την οποία συμφώνησαν μεταξύ τους τα μέρη συμπίπτει με την τιμή της αγοράς.

Η Επιτροπή σημείωσε τα στοιχεία που οι γαλλικές αρχές υπέβαλαν με την επιστολή τους της 11ης Νοεμβρίου 1996 σχετικά με την αναπροσαρμογή της αξίας του υγιούς μέρους της SDBO στις αρχές του 1996, λαμβάνοντας υπόψη μια διόρθωση της τράπεζας-συμβούλου του CDR στις προβλέψεις των αποτελεσμάτων, δηλαδή αρνητική αξία −220 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Η Επιτροπή ωστόσο σημειώνει ότι η μέθοδος αξιολόγησης που προτιμούν σήμερα οι γαλλικές αρχές έρχεται σε σύγκρουση με την αρχική τους εισήγηση βάσει της μεθόδου του σταθμισμένου μέσου τριών τιμών οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων.

Παρά τις ελλείψεις της διαδικασίας που τηρήθηκε όσον αφορά την πώληση, η Επιτροπή δέχεται το επιχείρημα των γαλλικών αρχών ως προς την καταλληλότητα της μεθόδου της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών για την εκτίμηση της αξίας της εκχωρηθείσας επιχείρησης. Γενικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι πρόκειται για τη μέθοδο αναφοράς η

οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε υποθέσεις του τύπου αυτού, δεδομένου ότι αξιολογεί την επιχείρηση με την προοπτική της συνέχισης των εργασιών της μακροπρόθεσμα, πράγμα το οποίο κατά κανόνα προσδοκεί ένας επενδυτής. Σε επιστολή της προς το CDR, στις 23 Φεβρουαρίου 1996, η τράπεζα-σύμβουλός του είχε υπογραμμίσει τη μείωση των προβλέψεων των αποτελεσμάτων για το 1996 κα λαμβάνοντας υπόψη τον αντίκτυπο της αναθεώρησης αυτής στα αναμενόμενα αποτελέσματα για τα επόμενα έτη, είχε τονίσει τη σημασία της αναπροσαρμογής της αξίας της επιχείρησης βάσει της μεθόδου της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών. Στη βάση αυτή, η Επιτροπή δέχεται επίσης τη νέα εκτιμώμενη αξία που υπέβαλαν οι γαλλικές αρχές η οποία αντιστοιχεί σε αρνητική αξία του εκχωρηθέντος τμήματος της SDBO −220 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα (πριν την αναδιάρθρωση κεφαλαίων).

Λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του πωλητή να προβεί σε αναδιάρθρωση των κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO ιδίαις δαπάναις, η αξία του εκχωρηθέντος τμήματος της SDBO μετά την αναδιάρθρωση των κεφαλαίων ανέρχεται σε 20,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα όπως αναφέρουν και οι γαλλικές αρχές στην επιστολή τους προς την Επιτροπή στις 11 Νοεμβρίου 1996.

Υπό τις συνθήκες αυτές, βάσει της εκτίμησης της αξίας της επιχείρησης την οποία υιοθέτησαν οι γαλλικές αρχές και λαμβάνοντας υπόψη την τιμή πώλησης των 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων στην προκειμένη περίπτωση, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συναλλαγή δεν πραγματοποιήθηκε με ενίσχυση του αγοραστή.

Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι η τιμή εκχώρησης του «υγιούς» μέρους της SDBO (50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) στην Crédit Lyonnais είναι καθεαυτή ασυνήθιστη και αδικαιολόγητη στο βαθμό που υπερβαίνει κατά 29,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, δηλαδή κατά 60 %, την αξία της επιχείρησης. Οι γαλλικές αρχές προσπάθησαν να δικαιολογήσουν την τιμή αυτή στην επιστολή που απέστειλαν στις 13 Ιουνίου 1997, με την προσαρμογή της έκτασης των πωλούμενων περιουσιακών στοιχείων την τελευταία στιγμή και με το άνοιγμα της εκτιμώμενης αξίας της τράπεζας μεταξύ 3,8 και 45,4 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων ανάλογα με την μέθοδο υπολογισμού από την CFER (υπενθύμιση: χρηματιστηριακή σύγκριση, επανεκτίμηση καθαρής περιουσίας και παρούσα αξία ταμειακών ροών). Εκτός αυτού, υπέβαλαν στοιχεία της CFER σχετικά με την αστάθεια των εκτιμήσεων σε σχέση με τις προβλέψεις για τις πιστώσεις της εκχωρηθείσας «υγιούς» τραπέζης. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι είναι εξαιρετικά αντιφατικό να υποστηρίζεται, όπως εξάλλου έπραξαν στην επιστολή τους οι γαλλικές αρχές, ότι η αξία της τράπεζας όφειλε να καθορισθεί αποκλειστικά βάσει της μεθόδου των ταμειακών ροών η οποία καταλήγει σε ποσό 20,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων (και είχε ως αποτέλεσμα την επέκταση της διαδικασίας από την Επιτροπή προκειμένου να ληφθεί υπόψη η αλλαγή της μεθόδου υπολογισμού της αξίας) και κατόπιν να θεωρείται ότι η τιμή πώλησης πρέπει και πάλι να εκτιμηθεί βάσει ενός ευρύτερου φάσματος μεθόδων υπολογισμού της αξίας. Επιβάλλοντας ένα πρόσθετο κόστος στην CL ίσο με την πρόσθετη αξία με αποτέλεσμα την παράνομη μεταβίβαση αξίας από την CL στο CDR, η συναλλαγή αυτή καταστρατηγεί τους στόχους του προγράμματος αναδιάρθρωσης της CL. Παρά τούτα, το γεγονός ότι η τιμή ενός περιουσιακού στοιχείου είναι υψηλότερη από την αξία του δεν συνιστά καθεαυτό κρατική ενίσχυση, ιδίως όταν ο αποδέκτης της πρόσθετης αξίας, στην προκειμένη περίπτωση το CDR, αποτελεί την εταιρεία χαρτοφυλακίου η οποία συστάθηκε για τη διάθεση των επισφαλών περιουσιακών στοιχείων της CL και όχι επιχείρηση ανταγωνιζόμενη άλλες στην αγορά.

iv) **Χαρακτήρας κρατικής ενίσχυσης της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων**

Όπως υπογράμμισε η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της για την κίνηση της διαδικασίας, η υπόψη αναδιάρθρωση κεφαλαίων ενδέχεται να περιλαμβάνει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Η αναδιάρθρωση αυτή η οποία αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό κόστος για το CDR, έπρεπε να είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή από τις γαλλικές αρχές πριν την φέρει σε πέρας το CDR. Το CDR αποτελεί δημόσια επιχείρηση την οποία το κράτος συνέστησε στο πλαίσιο του προγράμματος διάσωσης της Crédit Lyonnais, ελεγχόμενη από τις αρχές του δημοσίου και κατά συνέπεια οι πόροι της είναι κρατικοί κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Οποιαδήποτε εισφορά κεφαλαίων από το CDR σε θυγατρικές του συνιστά, επομένως, κρατική ενίσχυση εφόσον, υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, ένας ιδιώτης επενδυτής δεν προέβαινε σε αυτήν ([1]). Εάν επιβεβαιωθεί ο χαρακτήρας κρατικής ενίσχυσης ενός μη κοινοποιηθέντος μέτρου του τύπου αυτού, η σχετική ενίσχυση καθίσταται παράνομη. Εναπόκειται στην Επιτροπή να αποδείξει, ανάλογα με την περίπτωση, αν η ενίσχυση δύναται να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με τη συνθήκη.

Οι γαλλικές αρχές δεν υπέβαλαν στοιχεία όσον αφορά την απόδοση επί του επενδεδυμένου κεφαλαίου προκειμένου να υποστηρίξουν τον ισχυρισμό τους ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, με τα οποία να αποδεικνύεται ότι υπό παρόμοιες συνθήκες ένας ιδιώτης επενδυτής θα ήταν εξίσου διατεθειμένος να προβεί σε αναδιάρθρωση των κεφαλαίων της επιχείρησης. Αντίθετα, η ενίσχυση χορηγήθηκε ως μη επιστρεπτέα πίστωση και το CDR ανέκτησε με την πώληση ένα πολύ μικρό κλάσμα του κεφαλαίου που είχε εισφέρει. Με εξαίρεση την Banque Delubac η οποία υπέβαλε προσφορά την οποία το CDR απέρριψε διότι δεν κάλυπτε ικανοποιητικό αριθμό περιουσιακών στοιχείων, το γεγονός ότι όλες οι ερωτηθείσες τράπεζες δεν ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση υποβολής προσφορών για το υγιές μέρος της SDBO με βάση τα περιουσιακά στοιχεία που καθόρισε ο πωλητής και με εισφορά κεφαλαίων από τον αγοραστή, πείθει ότι ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα είχε προβεί σε ανάλογες επενδύσεις κεφαλαίων στην προκειμένη περίπτωση. Επιπλέον, οι προβλέψεις τις οποίες αναθεώρησε στις αρχές του 1996 η τράπεζα-σύμβουλος του CDR δείχνουν ότι η εταιρεία θα σημείωνε ζημίες το 1996, το 1997 και το 1998, με αποτέλεσμα η εκτιμώμενη με τη μέθοδο της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών αξία να είναι εξαιρετικά αρνητική (−220 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα).

([1]) Προκειμένου να αξιολογήσει το χαρακτήρα κρατικής ενίσχυσης της εισφοράς κεφαλαίων του δημοσίου σε μια επιχείρηση, η Επιτροπή βασίζεται στην αρχή του ιδιώτη επενδυτή της ελεύθερης αγοράς, βλέπε ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη (ΕΕ C 307 της 13.11.1993, σ. 3).

Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το επιχείρημα των γαλλικών αρχών, στην επιστολή της 11ης Νοεμβρίου 1996, ότι το κόστος εκκαθάρισης των μεταβιβάσιμων στοιχείων της εταιρείας για το CDR θα ανερχόταν σε 220-230 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα περίπου. Η αναδιάρθρωση κεφαλαίων (240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) μετά την πώληση (50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) είχε ως αποτέλεσμα καθαρό κόστος 190 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων. Στην επιστολή της 13ης Ιουνίου 1997, οι γαλλικές αρχές αναθεώρησαν την εκτίμηση του κόστους της εκκαθάρισης των μεταβιβάσιμων στοιχείων της SDBO σε 350 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα, συμπεριλαμβανομένου του κόστους εκκαθάρισης για εκκρεμούντα δάνεια (180-190 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα) και του κοινωνικού κόστους (160 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα). Στη βάση αυτή συμπεραίνουν ότι το CDR ενήργησε φρόνιμα και ότι τα υπόψη μέτρα αναδιάρθρωσης των κεφαλαίων της εταιρείας δεν συνιστούν ενίσχυση.

Η Επιτροπή δεν δύναται να συμφωνήσει ότι το κόστος εκκαθάρισης στο οποίο αναφέρονται οι γαλλικές αρχές οφείλει να βαρύνει τον μέτοχο. Το εκτιμώμενο κόστος εκκαθάρισης το οποίο πρέπει να φέρει ο μέτοχος βασίζεται στην υπόθεση ότι το CDR στο οποίο ανήκε η SDBO όφειλε να αντισταθμίσει τις απαιτήσεις τρίτων σε περίπτωση εκκαθάρισης και να φέρει το βάρος διαφόρων δαπανών σχετιζόμενων με την εκκαθάριση, όπως οι δαπάνες κοινωνικού χαρακτήρα. Σε παρόμοιες περιπτώσεις, η Επιτροπή και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [1] έχουν συστηματικά απορρίψει το επιχείρημα ότι οι δαπάνες του τύπου αυτού οφείλουν να βαρύνουν τον μέτοχο, με το σκεπτικό ότι η ευθύνη του μετόχου είναι ανάλογη προς την αξία της συμμετοχής του στο κεφάλαιο της εταιρείας και όχι προς το σύνολο του παθητικού της εκκαθάρισης. Το γεγονός ότι το κράτος (ή ένας δημόσιος οργανισμός όπως το CDR) αναλαμβάνει ένα μέρος ή το σύνολο του παθητικού της εκκαθάρισης δεν οφείλεται στην ιδιότητά του ως μετόχου αλλά σε επιπρόσθετες υποχρεώσεις τις οποίες έχει αναλάβει και οι οποίες λαμβάνουν τη μορφή ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, κατά τον υπολογισμό του κόστους της εκκαθάρισης, η Επιτροπή δύναται να λάβει υπόψη μόνον τις καταλογίσιμες στο κράτος δαπάνες υπό την ιδιότητα του μετόχου, δηλαδή κανονικά το ποσό της συμμετοχής του στο εφάλαιο της εταιρείας.

Η Επιτροπή εξέτασε ιδιαίτερα τις διατάξεις του νόμου της 25ης Ιανουαρίου 1985 σχετικά με την εξυγίανση και την εκκαθάριση της εταιρείας [2]. Ο νόμος δεν μπορεί να εφαρμοσθεί προκειμένου να διαπιστωθεί η ευθύνη ενός μετόχου για το σύνολο του παθητικού της εκκαθάρισης. Το άρθρο 180 του εν λόγω νόμου ορίζει ότι στην περίπτωση που η διεύθυνση της εταιρείας συνέβαλε στη δημιουργία ελλείμματος στο ενεργητικό της εκκαθάρισης, οι de jure ή οι de facto διευθύνοντες είναι υπεύθυνοι για τα χρέη της. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι το CDR δεν δύναται στην προκειμένη περίπτωση να θεωρηθεί ως de jure ή de facto διευθύνων της εταιρείας (ούτε έχει τον ρόλο αυτόν), δεδομένου ότι η SDBO μεταβιβάσθηκε σε αυτό από την Crédit Lyonnais το 1995 και ότι τα διαχειριστικά λάθη τα οποία ενδεχομένως βρίσκονται στη ρίζα του ελλείμματος της εκκαθάρισης της SDBO, οφείλονται κατά πάσα πιθανότητα σε αποφάσεις οι οποίες προηγήθηκαν της μεταβίβασης της SDBO στου φορέα διαχωρισμού, περίοδο κατά την οποία η SDBO ήδη εθεωρείτο κακής ποιότητας περιουσιακό στοιχείο της CL το οποίο έπρεπε να διαχωρισθεί από αυτήν. Επιπλέον, θα πρέπει να διαπιστωθούν ποια ήταν τα λάθη τα οποία διέπραξαν οι de jure ή de facto διευθύνοντες και να ποσοτικοποιηθούν. Με τον τρόπο αυτόν οι διευθύνοντες θα έφεραν την ευθύνη για χρέη εντός των ορίων των οικονομικών επιπτώσεων των λανθασμένων χειρισμών τους και όχι για το σύνολο των χρεών της εκκαθάρισης.

Κανένα στοιχείο δεν υποβλήθηκε από τις γαλλικές αρχές ούτε διαπιστώθηκε στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας το οποίο να εδραιώνει το CDR ως de jure ή de facto διευθύνοντα της SDBO μετά την ένταξή της σε αυτό το 1995, ή ως υπεύθυνο για λανθασμένους χειρισμούς για τους οποίους είναι υποχρεωμένο να καλύψει το σύνολο ή ένα μέρος του ελλείμματος εκκαθάρισης της SDBO.

Στην επιστολή της 13ης Ιουνίου 1997, οι γαλλικές αρχές υπενθυμίζουν ότι το πρωτόκολλο της 5ης Απριλίου 1995 μεταξύ της Crédit Lyonnais και του CDR προέβλεπε στο παράρτημα 16.2 αποζημίωση από μέρους του CDR όλων των εταιρειών της Crédit Lyonnais για «για μελλοντικές δαπάνες και τυχόν επιπτώσεις από δικαστικές, διοικητικές, διαιτητικές ή άλλες διαδικασίες για περιουσιακά στοιχεία και για απαιτήσεις ή υποχρεώσεις εγγυημένες από το CDR, όπως ορίζονται στο παράρτημα 16.2.1». Εξ αυτού οι γαλλικές αρχές συνήγαγαν ότι στην περίπτωση εκκαθάρισης εξαιτίας της διακοπής της λειτουργίας της εταιρείας στην οποία βασιζόταν το κοινωνικό πρόγραμμα του 1995, το οποίο είχε συμφωνηθεί πριν την μεταβίβαση της SDBO στο CDR, το τελευταίο θα ανελάμβανε την καταβολή των αποζημιώσεων στο προσωπικό για τη διακοπή του κοινωνικού προγράμματος. Ωστόσο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το παράρτημα 16.2.1 αναφέρεται μόνον στα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία και όχι στις υπόψη δεσμεύσεις κοινωνικού χαρακτήρα. Εκτός αυτού, οι γαλλικές αρχές αναφέρονται σε ένα ενδεχόμενο, την εκκαθάριση, το οποίο δεν αποτελούσε «εν εξελίξει διαδικασία» την εποχή που συντάχθηκε το πρωτόκολλο. Η Επιτροπή συνεπώς δεν δύναται να συμφωνήσει με τις γαλλικές αρχές στο σημείο αυτό ούτε με την άποψη των δικηγόρων που εκτίθεται στην ίδια επιστολή, βάσει της οποίας το CDR όφειλε να φέρει το κοινωνικό κόστος δυνάμει των διατάξεων του πρωτοκόλλου της συμφωνίας μεταξύ αυτού και της Crédit Lyonnais.

Προκειμένου να υποστηρίξουν τον καταλογισμό του συνόλου ή ενός μέρους του κοινωνικού κόστους της εκκαθάρισης της SDBO στο CDR, οι γαλλικές αρχές, στην ίδια επιστολή της 13ης Ιουνίου 1997, αναφέρθηκαν σε πρόσφατη απόφαση του γαλλικού Ανώτατου Ακυρωτικού Δικαστηρίου (Cour de Cassation) [3], στην οποία ορίζεται ότι πριν από την

[1] Βλέπε απόφαση 94/1073/ΕΚ της Επιτροπής (Bull) (ΕΕ L 386 της 31.12.1994, σ. 1) και απόφαση του ΔΕΚ της 14ης Σεπτεμβρίου 1994 στην υπόθεση C-278/92 (Hytasa), Συλλογή 1994, σ. I-4103 και επ., σκέψη 22.

[2] JO de la République Française της 26ης Ιανουαρίου 1985, σ. 1547 και επόμενες.

[3] Αποφάσεις του Cour de Cassation της 5ης Απριλίου 1995 και της 3ης Φεβρουαρίου 1996.

απόλυση προσωπικού για οικονομικούς λόγους πρέπει να διερευνάται η δυνατότητα απορρόφησης του προσωπικού από άλλες εταιρείες του ομίλου επιχειρήσεων στον οποίο ανήκει ο εργοδότης και ότι σε αντίθετη περίπτωση η απόλυση είναι άκυρη. Σε κάθε περίπτωση, είναι σαφές ότι η υποχρέωση αυτή αφορά την έρευνα και όχι το αποτέλεσμα. Στο βαθμό που αποστολή του CDR (ο «όμιλος» στον οποίο ανήκει η SDBO) αποτελεί η πώληση ή ρευστοποίηση μεταβιβασθέντων σε αυτό περιουσιακών στοιχείων κακής ποιότητας, η πλειονότητα των οποίων δεν έχει καμία σχέση με τις τραπεζικές δραστηριότητες της SDBO, είναι απίθανο σε περίπτωση εκκαθάρισης της SDBO να υπήρχαν σοβαρές ελπίδες απασχόλησης του προσωπικού της σε άλλες μεταβιβασθείσες στο CDR επιχειρήσεις. Τέλος, οι γαλλικές αρχές φαίνεται ότι εξομοιώνουν την υποχρέωση του εργοδότη, δηλαδή της SDBO, με την υποχρέωση του μετόχου, δηλαδή του CDRJ πράγμα αμφισβητούμενο: η προαναφερόμενη νομολογία του Cour de Cassation, όπως την παρουσιάζουν οι νομικοί εκπρόσωποι των γαλλικών αρχών, ορίζει ότι η διαδικασία απόλυσης προσωπικού την οποία κινεί ο εργοδότης (SDBO) καθίσταται άκυρη υπό ορισμένες συνθήκες (παράλειψη διερεύνησης των δυνατοτήτων απορρόφησης του προσωπικού από άλλες εταιρείες του ομίλου) αλλά είναι σαφές ότι δεν επιβάλλει στον μέτοχο (CDR) την υποχρέωση αυτή ούτε την καταβολή αποζημιώσεων τις οποίες οφείλει να καταβάλει ο εργοδότης.

Δεν εναπόκειται στην Επιτροπή να υπολογίσει η ίδια το πραγματικό κόστος της εκκαθάρισης των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων της SDBO. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των γαλλικών αρχών, το κόστος της εκκαθάρισης των χρεών ανέρχεται συνολικά σε 190 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Επιπλέον, ο ισχυρισμός ότι ολόκληρο το κόστος αυτό ή ένα μέρος του οφείλει να βαρύνει τον μέτοχο (CDR) βάσει του προαναφερόμενου νόμου του 1985 σχετικά με την ανάρρωση και εκκαθάριση εταιρειών δεν έχει αποδειχθεί και απορρίπτεται από την Επιτροπή.

Συνεπώς, η Επιτροπή δεν δύναται να δεχθεί το εκτιμώμενο κόστος εκκαθάρισης για τον μέτοχο όπως το υπολογίζουν οι γαλλικές αρχές. Το CDR δεν φαίνεται ότι επέλεξε την φθηνότερη λύση όταν αποφάσισε να προβεί σε αναδιάρθρωση των κεφαλαίων και πώληση της SDBO υπό τους όρους που αναφέρονται παραπάνω. Επιπλέον, ακόμη και αν αυτό είχε συμβεί ως αποτέλεσμα λανθασμένων χειρισμών του CDR υπό την ιδιότητά του ως de jure ή de facto διευθύνων της εταιρείας, η Επιτροπή σημειώνει ότι οι διατάξεις του νόμου του 1985 δεν επέτρεπαν την απαλλαγή του γαλλικού κράτους από τις διατάξεις του άρθρου 92 της συνθήκης χωρίς να παραβαίνεται η αρχή του δικαίου βάσει της οποίας κανείς δεν δύναται να βασίζει την επιχειρηματολογία του σε δικά του λάθη.

Βάσει των παραπάνω, συνεπώς, ένας ιδιώτης επενδυτής δεν θα είχε προβεί στην αναδιάρθρωση κεφαλαίων και δεδομένου ότι ενδέχεται να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές πρόκειται για μέτρο που περικλείει στοιχεία ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης. Όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας, το συμβιβάσιμο του μέτρου αυτού με την κοινή αγορά δύναται κατά περίπτωση να εξετασθεί δυνάμει του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης στο πλαίσιο ενός νέου προγράμματος αναδιάρθρωσης αποδεικνύοντας, κατά κύριο λόγο, τη βιωσιμότητα της επιχείρησης.

v) **Εξέταση του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν υπό μορφή αναδιάρθρωσης των κεφαλαίων της επιχείρησης**

Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι ενισχύσεις αξιολογούνται με βάση τα αποτελέσματά τους. Στην προκειμένη περίπτωση, τα αποτελέσματα των υπό εξέταση μέτρων, δαπάνη του CDR, οφείλουν να εξετασθούν στο επίπεδο της «υγιούς τράπεζας».

Κατά την εξέταση του συμβιβάσιμου των υπόψη ενισχύσεων, η Επιτροπή εφαρμόζει τις γενικές αρχές τις οποίες διετύπωσε στην ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη για τις ενισχύσεις διάσωσης και αναδιάρθρωσης [1], στην οποία καθορίζονται οι όροι βάσει των οποίων οι ενισχύσεις του τύπου αυτού δύνανται να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με τη συνθήκη. Τα υπόψη μέτρα δεν αποτελούν μέτρα διάσωσης κατά την έννοια της ανακοίνωσης εκείνης διότι δεν έχουν προσωρινό χαρακτήρα εν αναμονή άλλων μέτρων αναδιάρθρωσης και θα πρέπει να εξετασθεί κατά πόσο αποτελούν ενισχύσεις αναδιάρθρωσης και, αν ναι, κατά πόσο πληρούν τις συνθήκες παυ προβλέπονται για ενισχύσεις του τύπου αυτού. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης πρέπει να επιτρέπει την ανάκτηση της βιωσιμότητας της επιχείρησης. Εκτός αυτού, προκειμένου να χαρακτηρισθούν συμβιβάσιμα με τη συνθήκη, τα μέτρα πρέπει να μην προκαλούν αντίθετη προς το κοινό συμφέρον στρέβλωση του ανταγωνισμού, η ενίσχυση πρέπει να είναι αυστηρά ανάλογη προς το κόστος και τα πλεονεκτήματα της αναδιάρθρωσης και το προβλεπόμενο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης πρέπει να εφαρμοσθεί καθ' ολοκληρίαν.

Οι γαλλικές αρχές δεν υπέβαλαν στην Επιτροπή κανένα πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της SDBO, ένα μέρος των περιουσιακών στοιχείων της οποίας ήταν καταφανώς αδύνατου να αποτελέσει αντικείμενο εκμετάλλευσης με ικανοποιητική αποδοτικότητα. Σε κάθε περίπτωση, το CDR έλαβε μέτρα αναδιάρθρωσης με σκοπό να απομονώσει και να μεταπωλήσει στην Crédit Lyonnais το κρινόμενο ως υγιές μέρος της SDBO, δηλαδή την «υγιή τράπεζα». Τα λιγότερο αποδοτικά περιουσιακά στοιχεία παρέμειναν στην κατοχή του νομικού προσώπου SDBO στους κόλπους του CDR. Τα υπόψη μέτρα εκπονήθηκαν με την αρωγή της CFER η οποία και τα παρουσίασε συνοπτικά στο έγγραφο της 29ης Νοεμβρίου 1995 (βάσει του οποίου στη συνέχεια επικοινώνησε τον Ιανουάριο του 1996 με τις επιλεγείσες τράπεζες για την αγορά της «υγιούς τράπεζας») μαζί με το εμπορικό πρόγραμμα το οποίο θα επέτρεπε τη βελτίωση της κατάστασης της πωλούμενης οντότητας.

[1] Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 368 της 23.12.1994, σ. 12).

Τα μέτρα συνίσταντο στα εξής:

— αποχώρηση από τον τομέα των ακινήτων η οποία άρχισε το 1993, εποχή κατά την οποία το μεγαλύτερο μέρος των ακίνητων περιουσιακών στοιχείων της SDBO μεταβιβάσθηκε στον φορέα διαχωρισμού της Crédit Lyonnais (Omnium Immobilier de Gestion, ο οποίος στη συνέχεια απορροφήθηκε το 1995 για πιστώσεις 44 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων από το CDR),

— εστίαση των δραστηριοτήτων τράπεζας στα νομικά επαγγέλματα, στις υπηρεσίες εμπορικής τράπεζας για ΜΜΕ, στις χρηματοδοτήσεις και τη διαχείριση περιουσίας για λογαριασμό τρίτων καθώς και σε δραστηριότητες σχετιζόμενες με την αγορά,

— εφαρμογή κοινωνικού προγράμματος μεταξύ Ιουνίου και τέλους Αυγούστου 1995 με σημαντική μείωση του προσωπικού από 372 σε 242 άτομα,

— βελτίωση των διαδικασιών ελέγχου το 1995 κυρίως με τη σύσταση μιας ομάδας εσωτερικού ελέγχου και την ενίσχυση του διαχειριστικού ελέγχου,

— εσωτερική αναδιοργάνωση της τράπεζας γύρω από δύο κυρίως κλάδους εκμετάλλευσης (δικαστικό τμήμα, εμπορικό, διαχείριση ιδιωτικής περιουσίας, εμπορική τραπεζική), παραγωγής και υλικοτεχνικής μέριμνας.

Η Επιτροπή σημειώνει ότι τα μέτρα αυτά, τα οποία εφαρμόσθηκαν το 1995 (και ορισμένα όπως η υποχώρηση στον τομέα των ακινήτων, από το 1993), δεν ήταν δυνατό να ληφθούν υπόψη το 1996, οπότε έγινε και η αύξηση του κεφαλαίου το δεύτερο τρίμηνο, ως στοιχεία ενός προγράμματος αναδιάρθρωσης τα οποία επιτρέπουν την εξέταση του συμβιβάσιμου των νέων ενισχύσεων με την κοινή αγορά.

Εκτός από τα μέτρα επανεστίασης και αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων, το 1995 εγκρίθηκε και ένα εμπορικό πρόγραμμα για την ανάκαμψη της «υγιούς τράπεζας». Το πρόγραμμα αυτό προέβλεπε σταθεροποίηση του κύκλου εργασιών ο οποίος τα προηγούμενα έτη σημείωνε κάθετη πτώση και είχε ως στόχο την αυστηρή τήρηση της ισορροπίας της εταιρείας.

Τα υποθετικά αυτά αποτελέσματα, σε κάθε περίπτωση, ήταν εξαρτημένα από το ποσό της εισφοράς κεφαλαίων το οποίο θα χορηγείτο στη συνέχεια στο εκχωρηθέν τμήμα της SDBO, ποσό το οποίο δεν ήταν γνωστό την εποχή που έγιναν οι προβλέψεις στα τέλη του 1995, αρχικά τοποθετήθηκε από την CFER σε 207 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα. Σύμφωνα με την τράπεζα-σύμβουλο του CDR, αποτέλεσμα της αναδιάρθρωσης αυτής θα ήταν καθαρά αποτελέσματα εκμετάλλευσης ύψους 45 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων και αποτελέσματα ύψους 9,6 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων. Εάν η πρόβλεψη είχε υλοποιηθεί θα υπήρχαν προοπτικές για τη βιωσιμότητα του υγιούς μέρους της SDBO. Αυτό όμως δεν ήταν βέβαιο, δεδομένου ότι όχι μόνον η απόδοση επί του κεφαλαίου ήταν ανεπαρκής ώστε να προσελκύσει κεφάλαια κινδύνου αλλά και τα αποτελέσματα της επιχείρησης τα οποία πλησίαζαν το σημείο ισορροπίας παρέμεναν ιδιαίτερα ευάλωτα σε απρόβλεπτους κινδύνους. Με αποτελέσματα εκμετάλλευσης υψηλότερα κατά 13 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα [1] μετά την εισφορά των 207 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων, το ποσό που προτάθηκε την εποχή εκείνη, και με βάση τις προβλέψεις εκείνες, τα διορθωμένα καθαρά αποτελέσματα θα ανέρχονταν σε 15 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα το 1998, και θα αντιπροσώπευαν ένα πολύ χαμηλό ποσοστό απόδοσης.

Πίνακας 2

Προβλέψεις του εμπορικού προγράμματος που καταστρώθηκε στα τέλη του 1995

(σε εκατομμύρια FRF)

	1996	1997	1998
Ακαθάριστο περιθώριο	193	190	195
Ακαθάριστα αποτελέσματα εκμετάλλευσης	40	32	37
(Καθαρά) αποτελέσματα χρήσης	**6,5**	**0,8**	**2,5**
Ίδια κεφάλαια [1]	**300**		
Απόδοση	2,1	μ.α.	μ.α.

[1] Πρόβλεψη προϋπολογισμού για το 1996. *Πηγή:* CFER

Ωστόσο, τα στοιχεία αυτά (βλέπε πίνακα 2) τα οποία ήταν προσωρινά την εποχή που έγιναν οι προβλέψεις στα τέλη του 1995, δεν ήταν πλέον επίκαιρα την εποχή της μεταβίβασης των περιουσιακών στοιχείων το 1996. Σύμφωνα με πληροφορίες των γαλλικών αρχών στην επιστολή που απέστειλαν στις 11 Νοεμβρίου 1996, η τράπεζα-σύμβουλος του CDR στις αρχές του 1996, διόρθωσε προς τα κάτω κατά 16 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα την εκτίμησή της ως προς τα προβλεπόμενα αποτελέσματα της SDBO και καταλόγισε αντίστοιχη αρνητική διόρθωση για τα επόμενα έτη. Με βάση τη διόρθωση αυτή, η «υγιής τράπεζα» θα σημείωνε ζημίες το 1996, 1997 και 1998. Αυτό, σε συνδυασμό με τη μέθοδο της παρούσας αξίας μελλοντικών ταμειακών ροών οδήγησε την τράπεζα-σύμβουλο σε μια εξαιρετικά αρνητική εκτίμηση της αξίας της εταιρείας με αποτέλεσμα, στο τέλος της συναλλαγής, να μη δύναται να θεωρηθεί ως βιώσιμη η αναδιαρθρωμένη από άποψη κεφαλαίων οντότητα.

Κατά συνέπεια, η πρώτη προϋπόθεση την οποία θεσπίζουν οι προαναφερόμενες κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να θεωρηθεί συμβιβάσιμη μια ενίσχυση, δεν ικανοποιείται. Το πρόγραμμα εμπορικής ανάκαμψης που περιλαμβάνεται στο έγγραφο της CFER το οποίο είχαν υποβάλει οι γαλλικές αρχές δεν δύναται να γίνει δεκτό από την Επιτροπή, δεδομένου ότι διαπιστώθηκε ότι κατά την υπόψη συναλλαγή δεν επέτρεπε την εξυγίανση της επιχείρησης ώστε να καταστεί βιώσιμη. Δεδομένου ότι οι ενισχύσεις που χορηγήθηκαν στην πωλούμενη οντότητα δεν προορίζονταν να συνοδεύσουν ένα πρόγραμμα αποκατάστασης της βιωσιμότητάς της, δεν δύνανται να εξομοιωθούν με ενισχύσεις αναδιάρθρωσης ενώ έχουν εκ των πραγμάτων χαρακτήρα ενισχύσεων λειτουργίας. Το πρόγραμμα αυτό συνεπώς δεν ικανοποιεί τους όρους που προβλέπονται στις υπόψη κατευθυντήριες γραμμές.

[1] Δηλαδή 207 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα με μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο 6,5 % το 1996.

Καθώς νοθεύει τον ανταγωνισμό σε βαθμό ικανό να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές [βλέπε σημείο μέρος i) του παρόντος κεφαλαίου V], η αναδιάρθρωση κεφαλαίων περικλείει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και επειδή δεν κοινοποιήθηκε είναι παράνομη. Λαμβάνοντας υπόψη ότι όπως ορίζει η Επιτροπή στην ανακοίνωση για την κίνηση της διαδικασίας, το συμβιβάσιμο με τη συνθήκη δύναται να εξετασθεί μόνον βάσει του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, στο πλαίσιο ενός νέου προγράμματος αναδιάρθρωσης το οποίο αποδεικνύει, κατά κύριο λόγο, τη βιωσιμότητα της επιχείρησης, συνάγεται από τα παραπάνω ότι η αναδιάρθρωση κεφαλαίων του υγιούς μέρους της SDBO συνιστά ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και παράνομη, δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκε άνευ κοινοποίησης.

vi) **Τρόπος πληρωμής από τον αγοραστή**

Λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες των γαλλικών αρχών οι οποίες αναφέρονται στο IV, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η χρησιμοποίηση προνομιούχων μετοχών της Crédit Lyonnais (Certificats d'investissements du Crédit Lyonnais — CI-CL) αντί ρευστού για την αγορά της SDBO δεν ήταν ο κατάλληλος τρόπος πληρωμής. Σε τέτοιες περιπτώσεις, οποιαδήποτε πληρωμή υπό μορφή τίτλων εισηγμένων στο χρηματιστήριο κυμαινόμενης αξίας δύναται να καταλήξει σε ενισχύσεις όταν το κράτος πωλεί ορισμένα περιουσιακά στοιχεία με αντάλλαγμα τίτλους του αγοραστή. Εκτός αυτού η κατοχή έστω και προσωρινά τίτλων της Crédit Lyonnais από το CDR αντίκειται στο σαφή διαχωρισμό που προβλέπεται μεταξύ φορέα διαχωρισμού και της Crédit Lyonnais, σύμφωνα με την απόφαση 95/547/ΕΚ. Οποιαδήποτε μείωση της αξίας της CL θα αντικατοπτρίζεται στην αξία των προνομιούχων μετοχών τις οποίες έχει στην κατοχή του το CDR.

Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν πληροφορήθηκε την ύπαρξη παραγόντων που αντισταθμίζουν τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται το CDR όσον αφορά αυτόν τον τρόπο πληρωμής, είναι εξαιρετικά απίθανο ότι πριν από την υπόψη συναλλαγή θα υπήρχε ιδιώτης μέτοχος πρόθυμος να πωλήσει τα περιουσιακά του στοιχεία με αντάλλαγμα τίτλους ασταθούς αξίας. Υπήρχε σοβαρός κίνδυνος ζημιών, δεδομένου ότι κακά αποτελέσματα χρήσεως της τράπεζας οδήγησαν στη λήψη μέτρων ασφαλείας που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή τον Σεπτέμβριο. Ο κίνδυνος έπρεπε να αποφευχθεί ιδίως εξαιτίας της ασταθούς αξίας των προνομιούχων μετοχών, η οποία μειώθηκε κατά 50 % περίπου μεταξύ 31 Δεκεμβρίου 1995 και Ιουνίου 1996. Η Επιτροπή, η οποία εξέτασε τη συναλλαγή βάσει των όρων οι οποίοι ήταν γνωστοί την ημέρα της σύναψής της (και όχι βάσει του μεταγενέστερου κέρδους του CDR επί των τίτλων), θεώρησε ότι ένας ιδιώτης επενδυτής αντιμέτωπος με τόσο ασταθείς τίτλους όπως οι προνομιούχες μετοχές της CL οι οποίες έχασαν περίπου το 50 % της αξίας τους τον μήνα που προηγήθηκε της συναλλαγής, θα είχε ζητήσει έκπτωση επί της χρηματιστηριακής αξίας προκειμένου να καλύψει τον εν λόγω κίνδυνο. Για τον λόγο αυτόν, η Επιτροπή θεωρεί ότι η συναλλαγή καταλήγει σε ενίσχυση όσον αφορά την έκπτωση την οποία θα είχε ζητήσει ένας ιδιώτης επενδυτής. Ωστόσο, το ύψος της ενίσχυσης αυτής είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εκτιμηθεί. Λαμβάνοντας υπόψη το πρόσθετο ποσό των 29,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων το οποίο η CL κατέβαλε για την υγιή τράπεζα, δηλαδή περίπου 60 % του ποσού της αγοράς, η Επιτροπή θεωρεί ότι το εν λόγω στοιχείο ενίσχυσης προς την CL δεν δύναται να υπερβαίνει το πρόσθετο 60 % επί της αξίας και ότι για τον λόγο αυτόν δεν δύναται να συμπεριληφθεί στον υπολογισμό της ενίσχυσης την οποία αφορά η παρούσα απόφαση.

VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

Κλείνοντας τη διαδικασία η οποία κινήθηκε στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 και επεκτάθηκε στις 2 Απριλίου 1997, σχετικά με τα μέτρα αναδιάρθρωσης των κεφαλαίων και εκχώρησης ενός μέρους της SDBO στην Crédit Lyonnais, η Επιτροπή κατέληξε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Η διαδικασία εκχώρησης του υγιούς μέρους της SDBO δεν σεβάσθηκε την αρχή της ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ, αφενός, των οκτώ υποψηφίων αγοραστών που ερωτήθηκαν σχετικά και, αφετέρου, της Crédit Lyonnais. Έχοντας γίνει χωρίς ανοικτή και αμερόληπτη πρόσκληση υποβολής προσφορών, όφειλε να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή δυνάμει των κριτηρίων τα οποία θεσπίζονται στην XXIIIη Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα, δεν επιτράπηκε στις τράπεζες των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας να υποβάλουν προσφορές και ως εκ τούτου νόθευσε τον ανταγωνισμό σε κοινοτικό επίπεδο σε βαθμό ικανό να επηρεάσει τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές. Η εκχώρηση υγιών περιουσιακών στοιχείων της SDBO έναντι 50 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων έγινε σε υπέρογκη τιμή, εις βάρος της Crédit Lyonnais, η οποία κατέβαλε 29,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα επιπλέον. Λαμβάνοντας υπόψη την τιμή πώλησης και το επιπλέον ποσό που κατέβαλε η Crédit Lyonnais, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η υπόψη συναλλαγή έγινε χωρίς τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης στον αγοραστή, πράγμα το οποίο θα συνέβαινε, όπως αναφέρεται στην κίνηση της παρούσας διαδικασίας, στην περίπτωση ανεπαρκούς τιμής πώλησης σε σχέση με την πραγματική αξία των μεταβιβασθέντων περιουσιακών στοιχείων.

2. Η αναδιάρθρωση των περιουσιακών στοιχείων της SDBO τα οποία μεταβιβάσθηκαν στην Crédit Lyonnais αύξησε τις ζημίες του CDR και συνέβαλε στην υπέρβαση του κόστους του μηχανισμού διαχωρισμού το οποίο είχε εγκριθεί από την Επιτροπή με την απόφαση 95/547/ΕΚ και την απόφαση της 20ής Μαΐου 1998 για την Crédit Lyonnais. Σε κάθε περίπτωση, οι συμπληρωματικές ζημίες του μηχανισμού διαχωρισμού δεν δύνανται να καταλογισθούν στην Crédit Lyonnais κατά τον ίδιο τρόπο όπως οι προβλέψεις για την απώλεια αξίας κατά τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της Crédit Lyonnais ή, στη συνέχεια, στο πλαίσιο του διαχωρισμού. Το γενεσιουργό αίτιο των ζημιών αυτών δεν είναι ο μηχανισμός διαχωρισμού αλλά μια διαχειριστική απόφαση για την οποία ευθύνεται αποκλειστικά το CDR, η οποία λήφθηκε μετά τη μεταβίβαση των υπόψη περιουσιακών στοιχείων της Crédit Lyonnais σε αυτό. Στο σημείο αυτό υπενθυμίζεται ότι ναι μεν το CDR αποτελεί θυγατρική της Crédit Lyonnais κατά 100 % αλλά δεν είναι ενσωματωμένο σε αυτήν και ότι η Crédit Lyonnais δεν συμμετέχει σε κανένα από τα όργανα διαχείρισης και ελέγχου του CDR. Οι υπό εξέταση ενισχύσεις έχουν

διαφορετικό χαρακτήρα και προορισμό από τις ενισχύσεις προς την Crédit Lyonnais. Ως αποτέλεσμα η αναδιάρθρωση των κεφαλαίων της SDBO συνιστά μέτρο το οποίο αφορά την «υγιή τράπεζα» που πωλήθηκε αμέσως μετά την αναδιάρθρωση κεφαλαίων και όχι την Crédit Lyonnais στο γενικότερο πλαίσιο του διαχωρισμού περιουσιακών στοιχείων.

3. Η αναδιάρθρωση κεφαλαίων για 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα πριν από τη μεταβίβαση του υγιούς μέρους της SDBO, του οποίου η αξία ήταν αρνητική, και του οποίου η εκκαθάριση θα είχε μικρότερο κόστος για τον μέτοχο, συνιστά κρατική ενίσχυση προς την οντότητα η οποία δέχθηκε την αναδιάρθρωση των κεφαλαίων, δεδομένου ότι ένας ιδιώτης επενδυτής υπό παρόμοιες συνθήκες δεν θα είχε προβεί σε ανάλογη εισφορά κεφαλαίου. Η ενέργεια αυτή δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή και ως εκ τούτου είναι παράνομη. Επιπλέον, δεν συνοδευόταν από πρόγραμμα αναδιάρθρωσης το οποίο απεδείκνυε τη βιωσιμότητα της επιχείρησης με αποτέλεσμα να μην ισχύει η παρέκκλιση του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης η οποία αποτελούσε την μόνη δυνατότητα στην προκειμένη περίπτωση όπως αναφέρει η Επιτροπή στην ανακοίνωση για την κίνηση της διαδικασίας.

4. Η πληρωμή για την πώληση του υγιούς μέρους της SDBO με προνομιούχες μετοχές της Crédit Lyonnais δεν αρμόζει την προκειμένη περίπτωση κυρίως για τον λόγο ότι τα συμβαλλόμενα μέρη υπολογίζουν την αξία τους βασιζόμενα σε διαφορετικά στοιχεία. Εκτός αυτού, οι προνομιούχες μετοχές αντιβαίνουν στην αρχή του διαχωρισμού μεταξύ CDR και Crédit Lyonnais. Συνιστούν ενίσχυση της Crédit Lyonnais κατά το ύψος της έκπτωσης επί των τίτλων την οποία θα απαιτούσε ένας ιδιώτης επενδυτής ο οποίος θα δεχόταν τον διακανονισμό αυτόν. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη το πρόσθετο ποσό των 29,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων το οποίο κατέβαλε η Crédit Lyonnais, η Επιτροπή θεωρεί ότι η εν λόγω έκπτωση δεν θα υπερέβαινε το ποσό αυτό το οποίο αντιστοιχεί περίπου στο 60 % της τιμής πώλησης και ότι η Crédit Lyonnais δεν έλαβε ενίσχυση στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης.

5. Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η κρατική ενίσχυση η οποία χορηγήθηκε στο πλαίσιο των μέτρων που καλύπτονται από την κινηθείσα στις 18 Σεπτεμβρίου 1996 διαδικασία σχετίζεται με την αναδιάρθρωση κεφαλαίων από μέρους του CDR για τα περιουσιακά στοιχεία της SDBO τα οποία πωλήθηκαν στην Crédit Lyonnais για ποσό 240,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων. Η Επιτροπή, τέλος, δεν δύναται να αφαιρέσει από το ποσό αυτό το προϊόν της πώλησης (50 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα). Το ποσό το οποίο κατέβαλε η Crédit Lyonnais προέρχεται από κρατικούς πόρους κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης, και ως εκ τούτου δεν μειώνει το ύψος των κρατικών πόρων που διατέθηκαν για την υπόψη διαδικασία. Εν τέλει, η ενίσχυση που χορήγησε το CDR στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης κεφαλαίων ανέρχεται σε 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η αύξηση του κεφαλαίου της SDBO κατά 240,5 εκατομμύρια γαλλικά φράγκα από το γαλλικό κράτος, διαμέσου του CDR προ της εκχώρησης των υγιών δραστηριοτήτων της στην Crédit Lyonnais συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφος 1 της συνθήκης και του άρθρου 61 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Η ενίσχυση αυτή είναι παράνομη και δεν δύναται να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 παράγραφοι 2 και 3 της συνθήκης και του άρθρου 61 παράγραφοι 2 και 3 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

Άρθρο 2

Η Γαλλία καλείται να ζητήσει την επιστροφή ολόκληρου του ποσού των 240,5 εκατομμυρίων γαλλικών φράγκων το οποίο αντιστοιχεί στην υπό εξέταση κρατική ενίσχυση. Σε αυτό προστίθενται οι τόκοι επί του ποσού αυτού υπολογιζόμενοι από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης με το επιτόκιο αναφοράς το οποίο η Επιτροπή εφαρμόζει κατά τον υπολογισμό του καθαρού ισοδυνάμου επιδοτήσεως για τις ενισχύσεις στη Γαλλία.

Άρθρο 3

Η γαλλική κυβέρνηση καλείται να ενημερώσει την Επιτροπή εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της παρούσας απόφασης σχετικά με τα μέτρα τα οποία έλαβε προκειμένου να συμμορφωθεί με αυτήν.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Γαλλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 22 Ιουλίου 1998.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής